

Piekdiena, 2017. gada 26. maijs

Pirtnieks
Jānis Šalms.

6. lpp.

Kurzemnieks

LAIKRAKSTS VIDUSKURZEME

Bezdelīgas
vai cūkas –vai absurda
prasība?

2. lpp.

„Mums jāprot
pielāgoties katrai
situācijai. Katrs
pacients ir atšķirīgs,”
saka medicīnas māsa
Aija Būvmeistare.

5. lpp.

Ko radījuši
mākslas
skolas
absolventi.

7. lpp.

Vēsture un mūsdienīgais – saskanīgas melodijas

E.Vignera Kuldīgas mūzikas skolas svinīgajā atklāšanā simbolisko lenti grieza ne vien projektā iesaistītie cilvēki, bet arī mājas saimnieces – mūzikas skolotājas Māra Šlakorcina, Inguna Svāra un Velta Jūrmale.

„Brīžiem šķiet, ka viss notiekošais nav īstenība!” tā pārbūvētās E.Vignera Kuldīgas mūzikas skolas atklāšanā teica skolas direktore Maruta Rozīte.

M.Rozīte, kura iestādi vada 53 gadus, atcerējās, ka pirmās runas, ka skolai vajadzīgas lielākas telpas, atskanējušas jau 1968. gadā.

Atklāšanā klāt bija projektā iesaistītie cilvēki, skolas kolektīvs, absolventi, atbraukuši arī sen neredzēti kolēģi – profesore Eleonora Testeļca ar sveicieniem no Latvijas Mūzikas akadēmijas vadības, draugi no Gēsthahtes.

Mūzikas skolas pārbūves būvprojekta

autors, arhitekts Ēriks Cērpiņš uzsvēra, ka vienīgā īstenā arhitekta valoda ir dakstiņi un ķieģeļi, un uzteica Kuldīgas mūrnieku veikumu, jo Latvijā neesot daudz speciālistu, kuri spēj kvalitatīvi mūrēt ķieģeļus. „Ar skaņu ir jācīnās, tā jāvēro un jāmīl. Ceru, ka tā šajā ēkā būs izcila,” viņš vēlēja. Akciju sabiedrības RERE GRUPA valdes priekšsēdis Guntis Āboltiņš-Āboliņš uzsvēra, ka šajā ēkā apvienojas arhitektūra un mūzika: „Esam savienojusi vēsturi un mūsdienas kā divas saskanīgas melodijas.”

Pie skolas tika iestādītas rozes, klātesošos

ar muzikāliem priekšnesumiem sveica skolas koris *Cantus*, pūtēju orķestris un skolas kamerorķestris.

Objektu būvēja a/s RERE GRUPA uzņēmums RERE MEISTARI, apakšuzņēmējs bija SIA Būvfirma „Inbuv”, projektu vadīja pašvaldības pārstāve Elīna Zīle. Būvuzraudzību objektā nodrošināja uzņēmums *Būves un būvsistēmas*. Mūzikas skolas pārbūve izmaksāja 1,36 miljonus eiro no pašvaldības budžeta.

Iveta Grīniņa
Lāsmas Reimanes foto

ĪSIZIŅAS

Augļi un piens ar devīzi

„Piens un augļi – mūsu draugi!” ar šādu devīzi, kas piedāvāta programmām *Skolas piens* un *Augļi skolai*, uzvarējuši Kuldīgas Alternatīvās sākumskolas 2.a klases audzēkņi – dvīņi Vilis un Harijs Veldres. Konkurso izsludināja Lauku atbalsta dienests un Zemkopības ministrija. Turpmāk veselīgās programmas tiks popularizētas ar kuldīdznieku devīzi un Ludzas septītklasnieces Paulas Molodavčenko zīmējumu. Abi brāļi par uzvaru saņēma planšetdatoru, bet klasei tika sienas pulkstenis.

Noslēgts līgums ar LLU

Kuldīgas novada dome noslēgusi sadarbības līgumu ar Latvijas Lauksaimniecības universitāti (LLU). Paredzēta saskaņota uzņēmējdarbības, izglītības, zinātnes un pētniecības attīstība. Pirmā novada skolotāju vizīte LLU notiek šodien. Ir jau sadarbība ar Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikumu.

Uzņems mūzikas skolā

29. un 30. maijā 18.00–19.00 Skrundas mūzikas skola aicina uz uzņemšanas eksāmeniem klavieru, vijoles, akordeona, ģitāras, pušaminstrumentu un sagatavošanas klasē.

IZVĒLAMIES RĪTDIENU ATBILDĪGI!

NACIONĀLĀ APVIENĪBA

VISU LATVIJAI!

TĒVZEMEI UN BRĪVĪBAI / LNNK

ES BALSUJU

PAR 4.

SARAKSTU

<http://kuldigaibut.lv>

Politisko reklāmu apmaksāja Nacionālā apvienība "Visu Latvijai!" - "Tēvzemei un Brīvībai/LNNK"

Pirmdien, 29. maijā:

- Suitu Lebedīks.
- Skrundas deputātu kandidāti.
- Velodiena – domā zaļi!
- Ko stādīt un sēt.

REDZĒJUMS

Piektais elements

Vija Zariņa,
tāl. 63323021,
vija.zarina@
kurzemnieks.lv.

Līdz šim nebija iznācis noskatīties režisores Antras Cilinskas un scenārija autora Noras Ikstenas dokumentālo filmu *Laires formula* – redzēju to tikai maija sākumā televīzijā. Filmu veido četru cilvēku stāsti par to, kā, viņuprāt, būt laimīgam un veselam, kur gūt iedvesmu.

„Esmu lepna un priecīga, ka man iznācis tikties un sadarboties ar šiem lieliskajiem cilvēkiem.”

Skatījos ar aizrautīgu interesi, jo filmas varoņi ir mani domubiedri, iedvesmas avoti, viens – ja ne gluži draugs, tad labs paziņa noteikti. Iepriekš nebiju dzirdējusi tikai par ikšķilietī Jāni Rubeni, kurš vainām atradis savu līdzekli – bebru tauku uzlējumu – un bez smaida nespēj pateikt nevienam teikumu. Laikam jau tie bebri palīdz...

Šķiet, veselīgas vingrošanas entuziasti Inesi Ziņģīti zinās ikviens. Mūsu laikrakstā bijusi saruna ar viņu, ar interesei esmu klausījiesies

kolēģes Ingunas stāstus par tikšanās reizēm, plauktā stāv I. Ziņģītes grāmata, ik pa laikam izmantoju viņas ieteikto norīvēšanās programmu. Ziņģīte filmā pauž viedokli: „Man nav tāda vārda *nevaru*, ir tikai *negribu*.” Labi teikts! Īpaši, ja to attiecinām uz sevi, nevis kādu citu. Ārsta un fitoterapeita Artūra Tereško grāmata *Dieva dārza ārstniecības augi* deva pirmo impulsu vērtīgāk ielūkoties zālīšu pasaulē, vairāk uzzināt par liepziediem, piparmētrām, kumelītēm. Dakteris allaž laipni atbild uz maniem telefona zvaniem, kad kārtējo reizi viņu iztaujāju par kādu ligu, kas skārusi mūsu lasītājus. Kuldīdznieks, LNT videooperators un aukstās peldes cienītājs Raits Valters bijis pie vainas, ka vairākas reizes esmu devusies uz Jelgavu, lai piedalītos ziemas peldēšanas čempionātos un līdzī pavilkusi vēl kādu.

Jā, esmu lepna un priecīga, ka man iznācis tikties un sadarboties ar šiem lieliskajiem cilvēkiem, kuru laimes formula, kā mums to vēsta filmas veidotājas, ir neatlaidība, dzīvesprieks, humora izjūta un īpaša tuvība dabai. Tā ir arī mana laimes formula, kurai es pievienotu vēl piekto elementu – cilvēkus, kuri ir uz viena viļņa, gatavi ko ieteikt, piedalīties kopīgā piedziņojumā un mācīties paši.

TAUTAS BALSS

Kas četros gados mainījies pilsētā vai pagastā, kurā dzīvojat? Ja jūs būtu deputāts, ko darītu, lai dzīve uzlabotos?

Sandra Janmeija, strādā Kuldīgas bērnudārza Bitīte virtuvē:

– Kādreiz dzīvoju Pelčos, bet pēdējos trīs gadus – Kuldīgā. Strādāju pilsētā, bija grūti izbraukāt. Ceļš no Pelčiem uz Kuldīgu gar dārziņiem bija ļoti slikts. Tagad gar to iztūrti un izrakti grāvji – varbūt būs labāks. Kuldīgā centrs katru gadu kļūst aizvien sakoptāks, bet vēl vajadzētu pievērsties nomaļākām vietām. Piemēram, Putnudārzā Rūpniecības iela pavasarī ir ļoti slikta – jābrien pa dubļiem. Pasākumi pilsētā tiek rīkoti skaisti, tie man ļoti patīk. Kad dzīvoju laukos, tad tik bieži uz tiem netiku, un to vēl arī nebija tik daudz. Arī uz Pelčiem aizbraucu un redzu, ka tur kļūst sakopti: lapas parkā vienmēr nogrābtas, pie veikala stāvlaukums sakārtots.

Lāsmas Reimanes foto

LASĪTĀJS VAICĀ

Vai nu cūkas, vai bezdelīgas!

Ēdoles iedzīvotāja, kura audzē cūkas, pēc Pārtikas un veterinārā dienesta (PVD) Liepājas inspektoru pārbaudes viņas zemnieku saimniecībā pauda neizpratni par prasību nepieļaut, ka kūti ielido bezdelīgas.

PVD Dienvidkurzemes pārvaldes vadītāja Gunta Kapeniece skaidro, ka šāda prasība pēc Ministru kabineta (MK) noteikumiem ir kopš 2014. gada, un tā jāievēro visiem cūku turētājiem.

„MĒS EJAM PRET DABU!”

„Vai tiešām Āfrikas cūku mēra izplatībā bezdelīgas tik bīstamas, ka tās jānīcina ārā?” jautā sievietē. „Man PVD aktā ierakstīja, ka jānovērš iespēja bezdelīgām ielidot kūti. Pamatoja, ka putni var mežā paņemt kaut ko no beigtais cūkas un tad, atlidojot pie cūkām, tās inficēt. Pēc divām nedēļām atkal būs pārbaude, lai pārlicinātos, ka viss novērsts. PVD darbiniece pateica: vai nu cūkas, vai bezdelīgas. Viņas pilda savu darbu – tas saprotams, bet

kurš to likumu pieņēma? Tā ir cīņa ar vējdzirnāvē! Bezdelīga ielidīs pa vismazāko spraudziņu. Nupat beidzās sarežģījumi ar vistu turēšanu, nu sākas ar bezdelīgām. Ja pārbaude atnāk jūlijā, kad bezdelīgām bērni, ko tad darīt? Mēs ejam pret dabu. MK noteikumus jau nemainīsim, bet mani uztrauc, kas pasaulē būs nākamais absurds?” jautā sieviete.

NOTEIKUMI STINGRI, SODS BARGS

G.Kapeniece skaidro: „Noteikumi paredz: jānodrošina tas, lai cūku kūti neiekļūtu nepiederošas personas, arī mājas un meža dzīvnieki, žurkas, peles, bezdelīgas. Ja kūts durvis stāv vaļā, tas ir apdraudējums. Neatkarīgi no tā, vai turat daudz cūku vai vienu, šādas prasības jāievēro, kamēr plosās Āfrikas cūku mēris. Pirms cūkas iegādājas, jāizlasa turēšanas noteikumi un jāizvērtē, vai var tos izpildīt. Mūsu inspektori uz katru novietni brauc divreiz gadā un iesaka, kādus riskus var

novērst.”

Ja tiek turēts dzīvnieks, tam jābūt reģistrētam Lauksaimniecības datu centra datu bāzē, no kuras PVD izvēlas apskatāmos objektus. „Tiek izvērtēts, kādi riski ir Eiropā, pasaulē, arī mūsu valstī, un pēc tiem plānojam pārbaudes reģistrētajās novietnēs. Pašlaik risks ir cūku mēris, tāpēc pastiprināti pārbaudām šīs novietnes. Tai jābūt slēgtai, jābūt dezinfekcijas paklājiņiem pie kūts durvīm, maiņas apaviem, nedrīkst dot ēst neko no āra, piemēram, zāli. Šogad pastiprināti pārbaudām arī putnu novietnes.”

Ja dzīvnieku turētājs nepilnības nenovērš, tiek piespriests naudas sods. Sods par biodrošības noteikumu neievērošanu cūku kūti ir no 50 eiro līdz 10 000. „Ja cilvēks nesamaksā, nākamajā nedēļā sodu var palielināt, un tā līdz laikam, kamēr tiek samaksāts,” skaidro G.Kapeniece.

Jolanta Hercenberga

Ja pamanāt ko interesantu, nofotografējiet un sūtiet: redakcija@kurzemnieks.lv.

Par iepriecām un pabēdām ziņojiet Kurzemniekam pa tālr. 63350568, e-pasts: dina.porina@kurzemnieks.lv. Lasītāju vērojumi nav anonīmi.

Ja jūs avīzē pamanāt kādu kļūdu vai neprecizitāti, būsim priecīgi, ja mums darīsiet to zināmu pa tālruni 63350567.

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Kādu profesiju jūs izvēlētos, ja vēlreiz būtu dota tāda iespēja?

Tina, mācās 10. klasē:

– Man profesija jāizvēlas pirmo reizi, un, tā kā nebiju pārliecināta, aizgāju uz vidusskolu. Interesējos par mākslu, patīk draudzenēm veidot matus, sejas grimu. Patīk skaistas lietas. Izvēlēties profesiju ir grūti, ir bailes un uztraukums, tā ir liela atbildība. Jāizvēlas taču tas, ar ko saistīt visu dzīvi.

Laura, audzina meitiņu:

– Pēc profesijas esmu pavāre un otrreiz izvēlētos to pašu. Patīk mans arods, un darba pieredze ir laba. Pavāra darbs ir grūts, ceļos pussešos, bet labais – tas saistīts ar cilvēkiem, paēduši viņi kļūst laimīgāki, smaidīgāki. Pavāram ir arī iespējas eksperimentēt, uzzināt un izmēģināt ko neparastu.

Haralds, kuldīdznieks:

– Mana profesija ir celtnieks, bet pagaidām strādāju mežā. Otrreiz izvēlētos to pašu – apgūtu celtniecību. Šajā nozarē ir iespēja nopelnīt naudu, pie tam lielu. Pieprotu dažādus darbus, pieredzi, kas mums ir, mēs vienatla aizietau pa tām arī kamīnus būvēt.

Dzintra, pensionāre:

– Mūža lielāko daļu esmu nostrādājusi par pastnieci, bet to nu gan otrreiz vairs ne un arī lauksaimniecībā ne. Tad jau drīzāk par skolotāju vai vēl labāk – tūrisma. Jā, par gidu, lai citus iepriecinātu! Ak kungs, te taču ir skaistā Venta un ūdenskritums, brīnišķīgā Kuldīga – ir, ko rādīt.

Ieva, pensionāre:

– Pēdējais, par ko strādāju, bija darbs par sekretāri tiesā. Pirms tam biju inženiertehnikā darbiniece un bibliotekāre. Ja varētu visu sākt no jauna, izvēlētos mūsu dienām ko ļoti nepraktisku un neracionālu – ģeogrāfiju. Gribētos vairāk uzzināt par savu valsti, par svešām zemēm. Jauņībā sapņoju par ģeoloģiju, bet tas palika vien sapnis, jo tad bija jābrauc studēt uz Ļeņingradu.

Jānis, aizputnieks:

– Bērniībā sapņoju būt par traktoristu, bet dzīvē... Ko tik neesmu darījis! Aizputē esmu bijis deputāts, mācītājs, lauksaimnieks, slīpētājs, strādājis servisā. Pēc profesijas esmu skārdnieks. Neko nemainītu, domāju, mēs nevienam nemainītu. Ar to dzīves pašam slīdēm.

Vija Zariņa, Lailas Liepiņas foto

Kurzemnieks
Kuldīga, 1905. gada ielā 19, LV-3301

Galvenā redaktore Daiga Bitīniece – 63350567; redakcija@kurzemnieks.lv; reklāmas nodaļa – 63324881; sludinajumi@kurzemnieks.lv

Izdevējs – SIA Jaunais kurzemnieks. Reģ. apl. nr. 1400. Iznāk pirmdienās, trešdienās, piektdienās. Pārpublicējot atsauce uz Kurzemnieku obligāta. Iespiests SIA Poligrāfijas grupa Mūkusalā, Rīga, Mūkusalas ielā 15a. Metiens – 4100.

MĀRTIŅŠ BURKE-BURKEVICIS,
Kuldīgas Sv. Annas evaņģēliski
luteriskās baznīcas mācītājs

Man kā draudzes mācītājam ir bijusi laba sadarbība ar Domi un Domes cilvēkiem un kopdarbs daudzās lietās. Esam saņēmuši labu atbalstu – Dome ir nāksi palīgā ar līdzfinansējumu, kā arī atbalstījusi publisku pasākumu rīkošanu. Man ir ļoti svarīgi, ka cilvēki, kas ir Kuldīgā, ir gatavi sadarboties, darboties nevis savām ambīcijām, bet ambīcijām, kas vērstas uz pilsētu, novadu, valsti, tautu. Varu tikai pateikt lielu paldies par līdzšinējās Domes darbu un ceru, ka sadarbība turpināsies arī nākamajā sasaukumā.

DAINA GIRVAITE,
Pelču pagasta bibliotēkas vadītāja

Pēdējā laikā Kuldīga kļuvusi par pilsētu, ar ko lepoties, ko ieteikt apmeklēt draugiem kā skaistāko vietu Latvijā. Taču par visvērtīgāko uzskatu pašu kuldīdznieku sadraudzību, kas izaugusi, kopīgi veidojot svētkus un izdzīvojot ikdienu. Ir sajūta, ka pasākumi, sakoptās vietas un arvien klātnākošie apskates objekti un mājīgie stūrīši ir nevis ārišķīga fasāde tūristu pievilināšanai, bet gan, pirmkārt, pašu kuldīdznieku priekam – un, ja esam priecīgi mēs paši, arī citi jūtas labi mūsu Kuldīgā. Jūtos ļoti laimīga, dzīvojot šādā pilsētā!

ARVĪDS ŠEFANOVSKIS,
Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma
tehniskuma pedagogs

Esmu Kuldīgas patriots un lepojos ar to, ka dzīvoju Kuldīgā. Mēs daudzi pat neapzināmies, cik kolosālā vietā dzīvojam. Kuldīga ar katru gadu kļūst arvien skaistāka un sakoptāka. Te liels nopelns Kuldīgas novada Domei ar Ingu Bērziņu priekšgalā, paldies viņas komandai par visu, kas tiek darīts novada iedzīvotāju labā! Tūlīt mums būs jauns peldbaseins, kas daudziem ir vajadzīgs, mums ir lieliskas sporta bāzes. Atliek vien pašiem rūpēties par savu veselību un sportot! Darīsim katrs savu darbu pēc labākās sirdsapziņas! Aicinu visus 3. jūnijā balsot par partiju *Kuldīgas novadam!*

DACE ŠĒLE,
Kuldīgas Attīstības aģentūras direktora
vietniece

Kā trīs bērnu māmiņa lepojos, ka Kuldīgu varu saukt par savām mājām, ka maniem bērniem ir iespēja dzīvot novadā, kur var saņemt kvalitatīvu izglītību, attīstīt savus talantus, aktīvi un veselīgi pavadīt laiku, kā arī vasarās piedalīties nometnēs. Kuldīgas novads ir tīrs, zaļš, drošs un bērniem draudzīgs, kas tiek veiksmīgi attīstīts, pateicoties gudrai un inteligēntai vadībai. Inga Bērziņa ar komandu ir atslēga mūsu novada attīstībai, līdz ar to, nešauboties ne mirkli, savu balsi atdošu partijai *Kuldīgas novadam*. Ja arī Tev rūp mūsu novada nākotne, aicinu atskatīties uz paveikto, domāt līdzī, pieņemt pareizo lēmumu, un 3. jūnijā doties uz vēlēšanu iecirkni!

VINETA BRŪDERE-SEDLĪNA,
Kuldīgas novada p/a *Sociālais dienests*
sociālā darbiniece

Vērtējot Ingas Bērziņas un partijas *Kuldīgas novadam* priekšvēlēšanu programmu, ir skaidrs, ka noteiktās prioritātes nav tikai tukši solījumi, bet katrs izteiktais vārds ir skaidrs un mērķtiecīgs. Strādājot Sociālajā dienestā, bieži nākas uzklaut cilvēku dzīvesstāstus. Esmu gandarīta, ka mūsu iedzīvotāji novērtē līdzšinējās Domes darbu, īpaši atzinīgi izsakoties par novada Domes vadītāju. Man kā novada iedzīvotājai, sociālajai darbiniecei un daudz bērnu mammai ir svarīgi, ka partijas *Kuldīgas novadam* prioritāšu galvgalī ir CILVĒKS un ĢIMENE.

JĀNIS DIMANTS, Kuldīgas slimnīcas ārsts

Es ļoti pozitīvi vērtēju Ingas Bērziņas komandas darbu. Kā medicīnas darbinieks ļoti novērtēju to, ka pašvaldība aizvadītajos gados ir ļoti palīdzējusi Kuldīgas slimnīcai un ārstu praksēm, sniedzot medikāliem tik nepieciešamo atbalstu. Ir ļoti svarīgi, ka pašvaldības vadība no sirds cīnās par Kuldīgas slimnīcas pastāvēšanu un turpmāko darbu, un tā tas ir bijis arī iepriekš, jo jau vairākkārt ir bijušas situācijas, kad slimnīcas nākotne bija šaubīga. Ceru, ka mums izdosies arī šoreiz!

KULDĪGAS NOVADAM

Kuldīgas novads Domes vēlēšanas 2017.gada 3.jūnijā	
"Kuldīgas novadam"	
1. Inga Bērziņa	◇
2. Baiba Mikāla	◇
3. Viktors Gotfrīdsons	◇
4. Ģirts Vēvers	◇
5. Brigita Freija	◇
6. Agris Kimbors	◇
7. Artis Gustovskis	◇
8. Mārtiņš Mednieks	◇
9. Raimonds Lapukis	◇
10. Dace Reinkopa	◇
11. Pēteris Gobzemis	◇
12. Gatis Zonenbergs	◇
13. Inese Astaševska	◇
14. Aldis Dīlāns	◇
15. Dzintars Erdmanis	◇
16. Inga Heidemane	◇
17. Ģints Astiņš	◇
18. Ivo Solomahins	◇
19. Artis Šimpermanis	◇
20. Ivars Egļītis	◇

Reklāmu apmaksā partija
KULDĪGAS NOVADAM

PĒC PUBLICĒTĀ

Mudina izvēlēties izdevīgāko tarifu

Telefonu lietotājiem jāpievērš pastiprināta uzmanība tam, ko tagad piedāvā sakaru operatori, un jāizraugās sev piemērotākais tarifa plāns.

Tā aicina Konkurences padome (KP), Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (PTAC) un Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (regulators), jo, Eiropā ieviešot principu *viesabonē kā mājās*, gaidāmas izmaiņas pakalpojumu cenā. *Viesabonē kā mājās* nozīmē to, ka, atrodoties kādā Eiropas ekonomiskās zonas valstī, zvani, īsziņas un datu pārraide maksā tikpat, cik mājās. Operatori vairs nevarēs no klientiem iekasēt maksu par viesabonēšanu, tomēr sakaru uzņēmumiem paliks pienākums maksāt citas valsts operatoram par vairumtirdzniecību. Lai arī vairumtirdzniecības tarifs jau būtiski samazināts, papildu izmaksas joprojām var būt ievērojamas. Sakaru operatori pirms viesabonēšanas atcelšanas paziņoja, ka tarifu plānos būs izmaiņas, tāpēc augs cenas. KP izvērtē, vai tas ir ekonomiski pamatoti. Tikmēr KP, PTAC un regulators aicina ikvienu mobilā tālruņa lietotāju pirms tarifa plāna izvēles pie sava operatora noskaidrot, vai tas viņam būs pats izdevīgākais. Iespējams, pirmais tarifs, kas minēts kā alternatīva, var iekļaut tādus pakalpojumus, kas daļai klientu ir lieki. Tāpēc būtu jālūdz piedāvāt citu, kas atbilst katra vajadzībām un iespē-

jām. Ja piedāvātais neapmierina, var izvēlēties arī citu operatoru. Savukārt, ja pakalpojuma maiņa rodas šķēršļi, nekavējoties jāziņo regulatoram vai PTAC. Vēl KP norāda, ka visi sakaru operatori arī turpmāk piedāvās lētākos pēcapmaksas tarifus, kuros pakalpojumu ir mazāk. KP konstatēja, ka lielākie operatori jau piedāvā tādus tarifa plānus, kuri var būt izdevīgi, piemēram, skolēniem, senioriem, tiem, kuri telefonu plāno izmantot tikai Latvijā un minimāli. KP izvērtēs sakaru operatoru informāciju un sekos līdzī situācijai tirgū, lai novērstu riskus konkurences tiesību pārkāpumiem. Vienlaikus KP norāda, ka uzņēmumiem nav aizliegts cenu paaugstināt, savukārt patērētāji drīkst izvēlēties piemērotāko pakalpojumu sniedzēju. Tomēr, mainot cenu politiku, uzņēmumiem tas jā dara, nesaskaņojot ar konkurentiem. Savukārt PTAC uzsver: ja mobilo sakaru cena tiek paaugstināta, patērētāju nedrīkst maldināt par patieso iemeslu. Bet sakaru operatoriem jāizmanto iespēja pakalpojumu dažādot, lai tie, kuriem Eiropā vienādotā maksa nav aktuāla, iekšzemē var izvēlēties vienkāršāku un arī lētāku tarifu plānu.

Regula, kas Eiropā ievieš principu *viesabonē kā mājās*, neskar maksu iekšzemē. ES regulējums apstiprināts Latvijas prezidentūras laikā.

Sagatavoja **Dina Poriņa**

NO VALSTS POLICIJAS IKDIENAS

Nedienas ar automašīnām un divriteņiem

18. maijs. Divi nepilngadīgi jaunieši pieķerti smēķējam Kuldīgā, Mucenieku ielā. Sākta administratīvā lietvedība.

19. maijs. Ap 7.00 Annas ielā konstatēts, ka automašīnai *Suzuki* izbraucis nezināms transportlīdzeklis un no notikuma vietas aizbraucis. Noformēts ceļu satiksmes negadījuma protokols. Mums ziņo, ka Alsungas novadā 1965. gadā dzimis vīrietis reibumā uzmācas sievietei. Uzrakstīts protokols.

20. maijs. Pēc pusnakts Kuldīgā, Jelgavas ielā, 1952. gadā dzimis vīrietis reibumā gulēja uz soliņa un atradās cilvēka cieņu aizskarošā izskatā – protokols. Ap 15.30 Ganību ielā degvielas uzpildes stacijā konstatēts, ka

nezināms transportlīdzeklis sa-
bojājis automašīnu *Citroen* un
aizbraucis. Sākta administratīvā
lietvedība.

21. maijs. Protokols uzrakstīts 1999. gadā dzimušam jauniešim, kurš 1905. gada ielā gulēja reibumā. 9.30 Jelgavas ielā 1952. gadā dzimis vīrietis ar velosipēdu brauca 0,63 promiļu reibumā. Uzrakstīts protokols. Ventpils ielā privātmājā nozagts dators, televizors un gultas veļa, sākts kriminālprocess. Ap 16.50 Skrudas pagasta Ciecerē 1970. gadā dzimusi sieviete 2,62 promiļu reibumā krita ar velosipēdu. Viņa ar traumām nogādāta medicīnas iestādē.

22. maijs. Ap 12.00 Alsungas novadā 1938. gadā dzimis vīrie-

Informē Valsts policijas Kurzemes reģiona pārvaldes vecākā speciāliste sabiedrisko attiecību un sadarbības jautājumos **Madara Šeršņova**.

tis ar auto *Volkswagen Passat* nobrauca no ceļa. Cieta viens pasažieris, kurš nogādāts pie medikāliem. Saņemts iesniegums, ka Kuldīgā, Annas ielā, kāds iekļuvis dzīvoklī un nozagis gleznu. Sākts kriminālprocess.

Ap 22.00 Skrudas novadā 1969. gadā dzimis vīrietis ar auto *Volkswagen Passat* brauca 3,2 promiļu reibumā. Sākts kriminālprocess par transportlīdzekļa vadīšanu bez tiesībām un reibumā.

24. maijs. 7.00 degvielas uzpildes stacijas laukumā Graudu ielā 1958. gadā dzimis vīrietis ar automašīnu *Scania* uzbrauca nojumei, to bojājot. Uzrakstīts administratīvā pārkāpuma protokols.

Uzklaušja **Iveta Grīniņa**

Kas jāzina vēlētājam

29. maijā visi vēlēšanu iecirkņi ir atvērti no 16.00 līdz 20.00, 30. maijā no 9.00 līdz 13.00. Vēlētāji var iepazīties ar sarakstiem un programmām, var sākt pieteikt mājas balsošanu.

31. maijā no 17.00 līdz 20.00, 1. jūnijā no 9.00 līdz 12.00, 2. jūnijā no 10.00 līdz 16.00 var arī nobalsot pirms laika. Vēlēšanu dienā, 3. jūnijā, iecirkņi ir atvērti no 7.00 līdz 22.00. Līdzī jābūt derīgai pasei vai ID kartei.

NUMURA CITĀTS

„Kuldīgā paredzēta vecās slimnīcas rekonstrukcija, un vienā korpusā būs tehnikums. Tas būs darbs, ko droši vien darīšu līdz savai bēgošajai pensijai, kas ik pa brītiņam attālinās pa trim mēnešiem. Kā smejos, mans aktuālākais nākotnes plāns ir noķert pensiju. Tā ir interesanta nodarbošanās,” saka Ojārs Pečulis.

Vienu atbalsta, otram būs atkārtots konkurss

Beigušies divi konkursi par pieminekļa metu: Krišjānim Valdemāram Ēdolē tas izraudzīts, bet Kuldīgā Latvijas brīvības cīnītāju piemiņas vietai žūrija nevienu variantu neatzina par realizējamu.

Valdemāram – grāmatas

Ēdoles pagasta pārvaldes konkursā par Krišjāņa Valdemāra pieminekli Dzirnauvu dārzā par labāko atzīts Artūra Bruno Štrausa darbs ar nosaukumu *Pretī gaismai*.

Uzvarētājs izraudzīts atkārtotā konkursā, jo pirmajā reizē tas beidzās bez rezultātiem.

Soreiz, ņemot vērā pagasta iedzīvotāju viedokli, arī žūrija izlēma par labu metam *Pretī gaismai* (devīze *Pavasaris 2017*). Vides objekts attēlo stilizētu virzību uz augšu – ar izglītību pret tumsonību – un veidots kā simbols pirmajai latviešu valodas grāmatu bibliotēkai. To paredzēts atveidot akmenī un bronzā, augstums būs 1,7 m.

2. vietu ieguva mets ar devīzi *Par ideāliem*, autors Oskars Mikāns, bet 3. – mets *Zinību kuģi*, autors Visvaldis Asaris.

Žūrijā darbojās novada domes priekšsēde Inga Bērziņa, viņas padomnieks, arhitekts Edgars Zalāns, būvniecības nodaļas vadītāja Jana Jākobsone, kultūras nodaļas vadītāja Dace Reinkopa, aktīvās atpūtas centra vadītājs Artis Gustovskis un Ēdoles pārvaldes vadītāja Anda Upleja.

Tēlnieks Artūrs Bruno Štrauss ar savu metu Krišjāņa Valdemāra piemineklim Ēdoles pagasta Dzirnauvu dārzā.

Neizraugās nevienu

Izvērtējot septiņas versijas Latvijas brīvības cīnītāju piemiņas vietai Kuldīgā, Liepājas ielā 39 (skvēriņā blakus bijušajai slimnīcai), žūrija ieteikusi konkursu sludināt vēlreiz.

Neviens variants netika atzīts par tik mākslinieciski augstvērtīgu, lai tas pilsētvīdi bagātinātu. Bija iesniegti septiņi piedāvājumi, par kuriem iedzīvotāji varēja balsot gan internetā, gan pašvaldībā. Šajā balsojumā par labāko atzīts mets ar devīzi *Mēs esam Latvija*, kas savācis 95 balsis. Nākamais ar 75 ir kustīgais objekts *Brīvības vējš*. Pavisam par iecerēm atdotas 386 balsis.

Žūrijas darbā piedalījās domes priekšsēde Inga Bērziņa, būvniecības nodaļas vadītāja Jana Jākobsone, arhitekta Zaiga Gaile, Latvijas Mākslas akadēmijas rektors Aleksejs Naumovs, tēlniecības katedras vadītājs Bruno Strautiņš, viens no pieminekļa rosinātājiem, kuldīdznieks Juris Purviņš un Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas vadītājs Juris Dambis.

Šo metu ar devīzi *Mēs esam Latvija* brīvības cīnītāju piemiņas vietai Kuldīgā, Liepājas ielā, par labāko atzinuši iedzīvotāji, tomēr žūrija ieteikusi pašvaldībai rīkot atkārtotu konkursu.

Iveta Grīniņa
Kuldīgas novada domes
arhīva foto

„Tā ir svētku diena”

Šādi par vēlēšanām pārliecināta Kuldīgas novada bāriņtiesas priekšsēdes vietniece Vija Astaševska, kas vadījusi 546. vēlēšanu iecirkņa Kuldīgā komisijas darbu nu jau vismaz desmit vēlēšanās un referendumos.

Vēlēšanu komisijām gatavošanās 3. jūnijam norit pilnā sparā. 23. maijā pie iecirkņiem ir izlīmēti informatīvie plakāti. No 29. maija sāksies vēlēšanu komisiju locekļu dežūras, jo cilvēki tiek gaidīti, lai izskatītu sarakstus, palasītu programmas, pieteiktu balsošanu mājās, kā arī no 31. maija trīs dienas balsotu iepriekš.

CEĻOJOŠAIS IECIRKNIS

Vija vairs neatminas, kurā gadā tas bija, kad viņa tika uzrunāta vadīt komisiju 546. iecirknī. Tolaik tas atradās Kuldīgas arodskolas telpās. Amatā Vija nomainīja Heinrichu Freimani, bet komisijas locekļi pārsvarā bija no mācību spēkiem. Sekretāre bijusi Velta Eglīte, kas jaunajai kolēģei daudz palīdzējusi. Pēc laika pārcēlušies uz sociālā dienesta telpām Dzirnauvu ielā. Kamēr nav bijis pacēlājs uz otro stāvu, iecirkni iekārtojuši divās pirmā stāva telpās. Nācies saskaņot ar Centrālo vēlēšanu komisiju (CVK), vai tā drīkst. Ar pacēlāju jau bijis pavisam labi – pārgājuši uz otrā stāva zāli. Bet šogad jājurgojas atkal. Sociālā dienesta telpas tiek siltinātas, tādēļ 546. iecirknis savus 2000 vēlētājus gaidīs Kuldīgas Centra vidusskolas ēdamzālē.

Vija Astaševska jau 19 gadus strādā bāriņtiesā, grūtā un atbildības pilnā darbā, kur pārsvarā iznāk saskarties ar dzīves negācijām. Ne mazāk atbildīgajā darbā, vadot vēlēšanu iecirkni, esot citas krāsu nianšes – pārsvarā gaišas.

ATBILDĪGI, BET AR GANDARĪJUMU

„Komisijas darbs nav viegls, atbildība ir milzīga, bet tas arī sniedz gandarījumu. Pēc horoskopa esmu Lauva, tādēļ uzņemos izaicinājumus. Sajutu arī, ka man uzticas, esmu novērtēta,” atzīst Vija. Viņa teic, ka jebkurā vēlēšanu iecirknī pēc likuma paredzēti septiņi komisijas locekļi, ieskaitot priekšnieku un sekretāru, vēlēšanu dienā pieslēdzas datorspeciālists. Ir arī iespēja ņemt klāt vienu cilvēku uz līguma. „Mēs parasti taisām četrus galdiņus, kur cilvēki saņem aploksnī un vēlēšanu zīmes, kā arī parakstās. Tāpat – pie katra galdiņa jābūt vienam cilvēkam, pie urnas vēl vienam, kurš raugās uz vēlētāju pirkstiem, lai līdz ar zīmi urnā

nenonāk pase vai identifikācijas karte, lai cilvēks neiemet zīmi bez aplokšnes. Tad zīmi neieskaita. Turklāt komisijai nesakrīt vēlētāju skaits ar aplokšņu skaitu. Protams, tas instrukcijās ir atrunāts, bet dienu mums tomēr nedaudz sarežģīt un paildzina vēlo nakti pēc tam. Sekretāre vada vēlēšanu gaitu žurnālu datorā. Pēcpusdienā divi komisijas locekļi dodas pie vēlētājiem uz mājām.”

ZINA, KAD NĀKS

Lai gan gadoties pa kādam cilvēkam, kas iecirknī cenšas izteikt visu, ko domā par pašvaldību vai valdību, pārsvarā vēlētāji nākot pacilāti. „Mēs uzklusām gan labos, gan sliktos vārdus ar smaidu un pacietību. Kādreiz kāds pa jokam uzjautā, par ko tad balsot.

„Kādreiz kāds pa jokam uzjautā, par ko tad balsot. Mēģinām atjokoties, jo vēlēšanu dienā iecirknī un tā tuvumā nedrīkst būt nekāda aģitācija.”

Mēģinām atjokoties, jo vēlēšanu dienā iecirknī un tā tuvumā nedrīkst būt nekāda aģitācija. Tā ir mana atbildība,” Vija atminas, ka reiz kādas partijas atbalstītājs pie iecirkņa centies dalīt bukletus, nācies viņu raidīt projām. No rīta parasti nākot vecāka gadagājuma ļaudis, kas steidz uz tirgu, ap pusdienlaiku nākot ģimenes ar bērniem, bet pēc 15.00 veikalu pārdevēji. Pirms iecirkņa slēgšanas atstaidzas lielveikalu darbinieki, ienākot arī kāda jauniešu kompānija, kas dodas kaut kur atpūsties. Gadījies, ka vēlēt nāk kāzīnieki no Annas baznīcas. Uz mājām, slimnīcu un aprūpes centriem komisijas locekļi izbrauc pēc pusdienas. „Bija reize, kad vēlēšanas notika oktobrī. Ļāvām mājās balsošanu pieteikt

līdz 15.00, bet, kad mūsējie sāka braukāt, strauji iestājās krēsla, bija ļoti grūti atrast īsto adresi, gādājām luksturišus, lai tumšajās kāpņu telpās saskatītu dzīvokļus. Arī ļaudis bija satraukušies, kāpēc komisija nebrauc.”

DESMITOS – DURVIS CIET

22.00 iecirkņa durvis tiek slēgtas. Ja kāds vēlētājs vēl ir iecirknī, viņam atļauj nobalsot un izlaiž ārā. Bet komisijas locekļi un novērotāji paliek ieslēgti līdz visas balsis saskaitītas. „Sākumā saskaitām aplokšnes ar roku, tālāk viss notiek datorizēti. Dators skenē zīmē rakstīto, speciāla programma ļauj sadalīt pa partijām. Ja kāda lapa būs salīpusi vai saburzīta un datora nepieskaitīta, skaits nesakrītīs ar to, ko saskaitījām ar rokām un vēlētāju skaitu. Tad viss jādara atkārtoti.” Vija atzīst, ka savulaik balsis skaitītas līdz pieciem rītā, bet ar datoru tiekot galā neilgi pēc pusnakts. Bijis gadījums, kad datorprogramma uzkārusies, CVK likusi urnas aizzīmogot, iecirkņus slēgt, bet pēc stundas nācis norādījums, ka darbs jāturpina. Iecirknī nācies atgriezties arī novērotājam. „Tad visas ziņas tiek iegrāmatotas, zīmogotas, iesietas un nogādātas uz novada vēlēšanu komisiju domes telpās. Tur viss tiek pārbaudīts un, ja kārtībā, tad mūsu darbs beidzas. Bet novada komisija tiešām strādā līdz rītam.”

Inguna Spuleniece
Lāsmas Reimanes foto

Ceļvedis profesijā

Ko darīt pēc skolas, kādu profesiju izvēlēties? Sazinoties ar uzņēmējiem, Nodarbinātības valsts aģentūru, Ekonomikas ministriju, kā arī sarunās ar speciālistiem noskaidrojām, kuras profesijas Latvijā ir pieprasītas. Nereti jaunieši izvēlas, ko apgūt, bet nav apjautuši, kāda būs īstā darba dzīve. Kurzemnieks centīsies palīdzēt ielūkoties vismaz dažās profesijās.

TREŠAIS STĀSTS.

Medicīnas mācai jāmacās visu mūžu

„Medicīnas māsa ir pieprasīta profesija – darbu Latvijā var dabūt jebkur. Izglītība ir ļoti laba un augstu kotējas Eiropā,” tāds argumentus par labu šai profesijai min Kuldīgas slimnīcas virsmāsa Ilze Lude.

LAI PACIENTS JUSTOS LABI

„Ārsts atbild par pacienta ārstēšanu, bet aprūpe ir pilnīga māsas atbildība – tas ir viņas pamatdarbs. Māsa uzdevums ir rūpēties, lai pacients justos tik labi, cik vien šajā stāvoklī iespējams. Viņa vērtē, ko pacients var pats un kas jāpalīdz, lai justos ērti. Māsei jāskatās, kā novērst sāpes, diskomfortu, to, lai nerodas izgulējumi, – jāzina, kā slimnieku grozīt, barot, apkopt. Viņa šo darbu koordinē, bet izdara māsas palīgi. Vienlaikus māsei jāpilda ārsta norādījumi. Tas ir darbs komandā.”

VIENU SLODZI NESTRĀDĀ

I.Lude uzsver, ka brīvās darbavietas šajā nozarē vienmēr bijis sarežģīts jautājums. „Māsa

nekad nestrādā tikai vienu slodzi. Lai arī tiek uzskatīts, ka vecā paudze nelabprāt nodod savu vietu jaunajām, jaunās māsas tomēr tiek pie strādāšanas. Kuldīgas slimnīcā un Aizputes filiālē uz 112 slodzēm ir 80 māsas. Visas strādā papildus: citās nodaļās, ambulatori un vēl mājas aprūpē. Viņas rotē tepat. Tas ir tikai naudas dēļ, lai kaut ko nopelnītu. Bet iedomājieties, kas notiek, kad viena māsa, kura strādā divās nodaļās, pēkšņi saslimst vai sākas atvaļinājumu laiks! Tad man ir izmisums, jo nav, ko likt vietā.

Visas jaunās māsas, kuras nāk strādāt, mēs pieņemam. Man vajag māsu internās aprūpes nodaļā, sterilizācijas nodaļā, kur darbiniece gatavojas doties pensijā. Tur nevar vienā dienā sākt strādāt – jāapgūst specifika. Kad situācija bija pavisam kritiska, nolikvidējām medikamentu sadales nodaļu – četras māsas pārgāja uz citām nodaļām. Tas pats ir uzņemšanas nodaļā, kur desmit slodzes nosedz septiņas māsas. Visu laiku mums vajadzīgas reanimācijas un

intensīvās terapijas māsas, kur tāpat uz desmit slodzēm ir septiņas māsas. Četras operāciju māsas brauc uz Rīgu piestrādāt.”

SISTĒMA TĪEK VIENKĀRSOTA

Tas, ka māsu trūkst, ir iemesls izmaiņām noteikumos, kas reglamentē viņu izglītību. Pārmaiņas atvieglo iespēju agrāk sākt strādāt, kā arī sertifikācijas nosacījumus.

I.Lude: „Atkārtotai sertifikācijai uz laiku samazināts kredītpunktu skaits: bija vajadzīgi 150 punkti, tagad – 100. Kursi maksā ļoti dārgi, tāpēc tas ir liels atvieglojums. Diploms vien māsei nedod tiesības strādāt – jābūt reģistrā. Tagad tas vienkāršots – tām, kurām ir sertifikāts, reģistrs nav vairs jākārt. Lai ik pēc pieciem gadiem reģistrā atjaunotos, bija vajadzīgas 150 mācību stundas. Arī tamdēļ, lai atjaunotu sertifikātu, vajadzēja 150 stundas. Vēl ir noteikts, ka tām, kurām sertifikāta nav, ik pa pieciem gadiem reģistrā jāatjaunojas un jāsavāc

150 mācību stundas.”

ČETRI GADI IR MINIMUMS

Lai māsa sāktu pilnvērtīgi strādāt, četru gadu izglītība ir minimums. Rīgas Stradiņa universitātes (RSU) filiālē Liepājā trīs gadu pamatizglītībai uzreiz piedāvā klāt gadu, kurā tiek iegūts bakalaura grāds kādā specialitātē, un pēc bakalaura darba aizstāvēšanas var kārtot sertifikācijas eksāmenu. Pēc koledžas, kurās bakalaura programma netiek piedāvāta, māsei jāstājas kādā augstskolā – Latvijas Universitātē (LU) vai RSU, kur gadu jāmacās kādā pamatspecialitātē, lai iegūtu bakalaura grādu veselības aprūpē.

„Ir tādas māsas, kuras strādā vairāk nekā 20 gadu, bet savulaik nav ieguvušas sertifikātu. Viņām ir tikai vecā profesionālā izglītība – medicīnas skola. Lai tagad dabūtu sertifikātu, vispirms jābeidz pirmais līmenis koledžā, pēc tam augstskola. Es esmu mācījusies septiņus gadus: trīs kādreiz bija pirmā izglītība, pēc tam trīs gadi koledžā un gads kā bakalauram.”

Trūkst

- Visā Latvijā visvairāk trūkst operāciju un anestēzijas, intensīvās terapijas un neatliekamās palīdzības māsu.
- Ļoti vajadzīgi arī māsu palīgi jeb, kā tos kādreiz dēvēja, sanitāri. Otrā līmeņa profesionālo izglītību piedāvā RSU Sarkanā Krusta koledža un Rīgas 1. medicīnas koledža. Tur uzņem no 18 gadiem ar pamatskolas vai vidusskolas izglītību, jāmacās gadu. Kvalifikācija ļauj strādāt visā Eiropā.

„Ir tādas māsas, kuras no koledžas atnāk praksē uz slimnīcu, bet uzreiz pasaka – slimnīcā nestrādās. Viņas labāk izvēlas ģimenes ārstu praksi: tur alga lielāka, nav nakts dežūru.”

„Man viss šķita interesanti!”

Kuldīdzniece Aija Būvmeistere beigusi Rīgas 1. medicīnas koledžu, mācās Latvijas Universitātē ķirurģijas aprūpes māsas specialitātē, strādā Kuldīgas slimnīcas ķirurģijas nodaļā un trīs mēnešus stažējas kā māsa operāciju zālē.

Aija Būvmeistere māsas profesiju izvēlējusies tādēļ, ka tā var palīdzēt cilvēkiem un neviena diena nav līdzīga iepriekšējai.

„Man nebija tā, kā citiem, kuri par medicīnu sapņo kopš bērnības,” atzīst Aija. „Kad pienāca 12. klase, sāku domāt, ko mācīties tālāk. Vakarā pirms Ēnu dienas nolēmu ēnot operāciju māsu. Tā iepatīkās, ka nolēmu mācīties par māsu. Iepatīkās gan pati slimnīca, gan tas, ka varu palīdzēt slimniekiem, gan sadarbība ar ārstiem. Ne mācības, ne prakse šo lēmumu nemainīja – viss šķita interesanti. Daudzas māsiņas, ar kurām kopā mācījos, profesijā nestrādā – ir pārkvalificējušās. 1. kursā atbira daudzas, jo netika galā ar mācībām.”

MĀCĪTIES NAV VIEGLI

„Māsām mācīties ir grūti. Pirmajosursos brīvā laika faktiski nav – pēc skolas dodies mājās un mācies, mācies... Daudz kontroldarbu un ieskaīšu. Pirmā prakse bija jau 1. kursā. Arī praksē biju Kuldīgas slimnīcā, kur ir ļoti atsaucīgi kolēģi: visu parāda un paskaidro. Esmu par to pateicīga. Kursabiedrenes, kuras praksē bija Rīgas lielajās slimnīcās, man stāstījušas, ka tur palīdzību ne no viena nevar gaidīt.” No septembra līdz janvārim Aijai bijušas dežūras, kas viņai patikušas. Tagad, kad darbs ir tikai pa dienām, viņai

iepatīcies šis ritms.

NODERĪGI UN SIRSŅĪGI

Kāpēc izvēlēties šo profesiju? Aija atbild: „Mediķa formas tērps piestāv visām. Nopietni runājot, tā ir iespēja iegūt ļoti labu izglītību un daudz noderīgu zināšanu. Ja arī nestrādā medicīnā, tas ļoti noder pašai. Darbs ar cilvēkiem ir interesants. Man līdz šim saskare ar pacientiem bijusi tikai sirsnīga, pozitīva. Galvenais ir ar viņiem runāt, citādi te nevar strādāt, tomēr jājut, kurš to vēlas, kurš ne. Darbs ir smags, un visgrūtāk ir tad, ja pacients aiziet. Man jau

gadījies to pieredzēt, bet jātiek ar to galā.”

IEJŪTĪBA UN REAKCIJA

„Visvairāk gan ķirurģijas nodaļā, gan operāciju blokā man patīk tas, ka katra diena ir pilnīgi citāda. Atnāc uz darbu un nezini, ko sagaidīt, nekam nevar sagatavoties,” secina Aija. Bet I.Lude piebilst: „Tāpēc māsei vajadzīga domāšana un pielāgošanās katrai situācijai. Rutīna nav iespējama. Nevar nākamreiz darīt tāpat kā iepriekš, jo katrs pacients ir atšķirīgs. Pašai jāizdomā, kas jādara. Turklāt ātri.”

MEDICĪNAS MĀSAS SPECIALITĀTĒ

1. līmenis

Pirmā līmeņa augstāko profesionālo izglītību (pamatizglītību) pēc vidusskolas var apgūt:

- Rīgas Stradiņa universitātes (RSU) Sarkanā Krusta medicīnas koledžā Rīgā;
- Latvijas Universitātes (LU) P.Stradiņa medicīnas koledžā Bulduros un LU Rīgas medicīnas koledžā Gaīļezērā;
- Rīgas 1. medicīnas koledžā.

2. līmenis

Pēc koledžas jāapgūst kāda no septiņām pamatspecialitātēm:

- operāciju māsa;
 - ķirurģiskās aprūpes;
 - internās (iekšķīgo slimību) aprūpes;
 - bērnu aprūpes;
 - anestēzijas, intensīvās terapijas un neatliekamās palīdzības;
 - ambulatorās aprūpes;
 - garīgās veselības aprūpes māsa.
- Šo izglītību var iegūt LU vai RSU Rīgā un filiālē Liepājā.

3. līmenis

Pēc specialitātes iegūšanas māsa var specializēties kādā no daudzām ārstniecības metodēm: endoskopijā, nieru aizstājterapijā u.tml.

Reģistrs

Lai veselības aprūpes speciālists – ārsts, māsa u.c. – drīkstētu strādāt, tam jābūt Ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistrā. Pirmoreiz jaunais speciālists tajā reģistrējas pēc koledžas vai augstskolas. Pēc tam ik pēc pieciem gadiem, un tam jāsakrāj noteikts skaits kredītpunktu. Reģistru pārrauga Veselības inspekcija.

Sertifikāts

Tas dod tiesības noteiktā specialitātē strādāt patstāvīgi. Ja sertifikāta nav, jāstrādā sertificēta darbinieka uzraudzībā. Nesertificēta māsa nedrīkst viena būt dežūrā. Par uzraugu drīkst būt tikai sertificēta kolēģe. Par sertifikāciju atbild māsu asociācijas.

Kur strādāt pēc izglītības iegūšanas:

- slimnīcā;
- ģimenes ārsta praksē;
- skolā, pirmsskolas izglītības iestādē;
- sociālās aprūpes iestādē;
- bruņotajos spēkos;
- mājas aprūpē;
- var pārkvalificēties par ārsta palīdzi, kosmetologu u.tml.

Iveta Grīniņa, Aivara Vētrāja foto

Kurzemnieks sadarbībā ar biedrību *Kursas raksti* turpina veidot 2018. gada kalendāru, kas veltīts mūsu valsts 100 gadiem. Tajā iecerēts parādīt Kuldīgas, Skrundas un Alsungas novada stipros ļaudis un vērtības, jautājot viņiem: „Kas jums ir Latvija?” Katru mēnesi iepazīstinām ar vienu kalendāra varoni, bet fotogrāfa Modra Rubēņa darba rezultātu – Kurzemnieka kalendāru – varēs vērtēt gada nogalē. Pie abonentiem tas dāvanā nonāks jubilejas gada sākumā.

Jānis kurina piedošanas pirti

„Kad plaukst ievas, laiks taisīt ievu pirti – tā domāta piedošanai. Ja ir kāds rūgtums, laiks no tā tikt vaļā,” teic pirtnieks JĀNIS ŠALMS no Rendas Abavām.

„KĀ TĀ VAR NEMĪLĒT SAVU ZEMI!”

2010. gadā Jānis no galvaspilsētas atgriezies bērnības zemē Rendā, lai mežrūpniecības saimniecības (MRS) darbnīcu drupās Abavas krastā atjaunotu skaistu stūrīti. „Šeit izskatījās kā mini *Vulkānā*: apkārt būvgruži, dzelži, vecajā dīķī sastumti stikli... Vidū – sienas no manu vecvecāku namiņa, ko viņiem piešķīra par ilgu darbu MRS. Vienīgais, par ko domāju, – kā var tik ļoti nemīlēt savu zemi!” sākumu atceras Jānis.

„Tagad tāda piemērošana notiek aizvien mazāk. Kaut gan – katru nedēļas nogali, kad ar kompanjonu Uģi Ziņģi braucam pēc laivotājiem, vācam arī gruzus. Ir laivotāji tūristi un laivotāji parastie. No tūristiem pāri paliek maz, no otriem – pietiekami.”

Lai gan Rīgā viņam ir darbs militārajā jomā, sieva strādā par mēdīki un mācās dēls, daudz laika Jānis velta *Abavām*. Šeit darbojas viena pirts un top otra, pietiek vietas arī laivotājiem un citiem atpūtniekiem sportam, piknikam un jaukai dienai dabā.

ODZIŅA TOP LĒNĀM

„Kad pārnācām mājās, šeit bija četras sienas un skurstenis, ļoti liela vēlēšanās un 500 latu kabatā. Protams, visu jau es nedaru viens. Ar laivām strādājam kopā ar Uģi. Principā – divu draugu ģimeņu kopdarbs. Uģim ir sava pasaku zeme Padurē, bet šeit – viss tapis ar manām, ģimenes un citu cilvēku palīdzīgajām rokām. Laivu bizness ir diezgan piepildīts, tādēļ tam vajadzīga *odziņa*. Tā top nesteidzoties,” J.Šalms izrāda sakopto apkārtni.

Vīzija par pirtīm bijusi jau iepriekš. Jānis dūšīgi pēris ļaudis pirtīs Usmā, Amjūdžē un citur. „Kad 2010. gadā šeit stāvējām un skatījāmies uz graustiem, vietējie deva svētību. Zeme piederēja Rendas draudzei, kurā bija arī mana vecāmamma. Aizgāju parunāt pie Ritas tantes (draudzes priekšnieces Ritas Balodes – aut.). Viņa teica: „Tu esi traks!” Atnāca pagasta pārvaldniece Inta Freiberga: „Ja tev izdosies kaut mazākā

Rendas *Abavu* saimnieks Jānis Šalms rāda vēl nepabeigto pirti. Ēka celta no vietējiem balķiem, krāsns taisīta savām rokām. „Tajā vēl nav akmeņu. Tos liek pēdējos – tas ir filigrāns darbs. Katrs akmens tiek palūgts Jūras mātei, atvests, nomazgāts un nolikts savā vietā.”

daļa no iecerētā, visu cieņu!” Visi atbalstīja – nejutos vientuļš nevienā mirklī. Cenšos ar to pašu atdarīt,” tā ir Jāņa pārlicība.

MĀJAS GARIŅŠ

Abavās laiks rit mierīgi, pārņem izjūta, ka viss notiek pats no sevis – gan zāle nopļaujas, gan pirts izkuras un pagalmis izslaukās. „Es agri zaudēju mammu,” stāsta saimnieks. „Atnākot uz šejieni, atradu, var teikt, otro mammu – mājas gariņu Dacīti (Kristību – aut.). Mūsu ģimenē ienācis fantastisks cilvēks, ko visi cieņām un mīlam. Dacīte ar savu vienkāršo lauku redzējumu saskata darbus, ko darām kopā.” Jānis atzīst, ka reti atļāvis paņemt darbā brīvdienas, kurās ar ģimeni kaut kur aizbraukt: „Ja nopelnām, tad braucam, ja ne – slēpojam un slidojam tepat. Par ko gan raudāt? Jā, pēc darba nedēļas braucu šurp strādāt. Redzu tam augļus: atzinību no cilvēkiem, kurus desmit gadus esmu nopēris, atzinību no *Kurzemnieka*, kas vēlas mani fotografēt kalendāram. Stāvot gadiem pie lāvas, radās daudzi jautājumi. Aizgāju uz pirts skolu pie Jura un Aelitas Batņām un nenožēloju ne mirkli.” Jānis visu cenšas izdarīt pamatīgi: „Vīrs, kurš man mācīja krāsni krāmēt, teica: „Nebūs ne pirmā, ne otrā. Tu sapratīsi, kad būs istā.” Pēdējā, ko taisu, laikam ir istā. Bet tā ir kāda desmitā.”

LŪDZ JŪRAI ATĻAUJU

„Melnie akmeņi ir visstiprākie. Bet, ja pirts krāsni sakrausim tikai tos, nebūs patīkami – viss degs. Vecais krāšņu meistars teica: „Paskaties, kā akmeņi guļ jūrā, – melnam blakus ir balts, pelēks, zaļš. Neizjauc to, ko daba izveidojusi, ne velti tie tā guļ!” Kad ņemu akmeņus, vienmēr jūrai palūdzu atļauju, un gadās, ka tā pasaka priekšā, ko darīt.”

Jānis vēl neuzskata sevi par meistar, bet apgūto gatavs dot tālāk. „Nodot pēctecību ir aktuāli. Šeit viss izveidots ģimenei. Vai dēlam to vajadzēs, nezinu. Dzīves ātrums ir tāds, ka ne Amerika, ne Austrālija nav par tālu – mūsu senčiem tas bija mūža ceļojums. Varbūt kāds puiselis no vietējiem atskries, gribēs paskatīties, ko daru. Padomu nelieģšu. Jau tagad zēni nāk, uzsitam *futeni*.”

PĒC DABAS – CIETPAURIS

Jautāts par devumu Latvijas simtgadei, Jānis atbild: „Stājoties darbā, cilvēkiem prasa motivācijas vēstuli. Kādu motivāciju vajag, lai izdarītu darbu? Tas vienkārši jādara. 2013. gadā, kad ar paštaisītām mašīnām izbraucām puspasauli, vadot ekspedīciju līdz Tibetai un atpakaļ, mēs ar stūrmani Miku Latvijas karogu uzcēlām Kailasā. Bijām tik lepnī, ka divi latvieši varēja izvest cilvēkus cauri trim tukšnešiem, uzbraukt 6000 m augstumā un atvest grupu

uz mājām. Tas bija labā nozīmē latviešu spītības paraugs.

Pēc dabas esmu pamatīgs cietauris: ja ko esmu iedomājies, vaļā nelaižu. Manā ģimenē nav vārda *nevaru*. Lielākā daļa cilvēku ir ētkstuļi. Ko līdz populistiski stāstīt, kā jābūt, ja tev pagalmā nav nopļauta zāle? Par simtgadi runājot, cenšos būt politiski korekts un izteicienus nekomentēt, bet lielāko daļu varētu sadzīt *Abavās* pagales panest. Baidos, ka neviens neko nespētu.”

DZĪVI NEVAJAG SAREŽĢĪT

„Uztaisījām biedrību *Ūsmas krasts*. Tagad tajā ir arī Ventspils, Kuldīgas un Talsu novada pašvaldība. Cilvēki, kas dzīvo ap ezeru, ielikuši darbu, lai ezers kļūtu tīrāks un drošāks. Kādreiz tie, kuri sēdēja uz manas lāvas, runāja, cik un kur katrs zivis izvilcis, bet tagad par to, vai vispār izvilcis. Tā nav normāla situācija. Tad pēctecības nebūtu – mums nebūtu, ko atstāt nākamajām paaudzēm. Tagad domāju, ka būs. Biedrības biedri dara un par to neko neprasa, jo mūsu mazbērni no tā iegūs – kaut vai tīru ezeru. Mana dzimta nāk no Mazāpām. Es zinu, kas te bijis pirms 300 gadiem. Ja baznīcai vajag jumtu, sanāksim kopā un uzliksim; ja vajag, zāģēsim kokus. Dzīvi nevajag sarežģīt.”

LĪGUMAM JĀBŪT GUDRAM

„Jādzīvo līdzī laikam. Rendā jābūt bērnodārzam un mazākajām klasītēm, bet vairāk no skolas nevajag mākslīgi turēt. Mani nebaida, kas notiks ar ēku, ja skola aizies. Māris Saukāns paņēma

„Rendā meklē pagasta pārvaldes vadītāju. Daudzi man teikuši, lai uzņemtos. Es skaidri zinu, ka Dace Bergmane, kura pašlaik izpilda vadītājas pienākumus, būtu īstais cilvēks. Neesmu tas, kurš var sēdēt kabinetā. Varu daudz izdarīt pagasta labā, bet, esot savā vietā un atbalstot tādu cilvēku kā Dace, kurai padodas kabineta darbs.”

nomā Īvandes muižu – tur viss plaukst un zel. Bet Ķīmales muiža ir pārdota un iet bojā. Jābūt tādām divpusējam līgumam, lai pašvaldība, tikko redz, ka kaut kas nav pareizi, īpašumu atņem. Kamdēļ pašvaldībai zaudēt tiesības uz labu īpašumu? Juristu pienākums ir uzrakstīt korektu līgumu. Ja cilvēks gatavs ieguldīt, viņš to parakstīs; ja gribēs tikai pelnīt, tad pazudīs un darījuma nebūs. Līgumam jābūt uzņēmējam interesantam. Tagad ļoti attīstās *Lejastiežumi* (atpūtas komplekss – aut.). Puiši sapelnījuši naudu un to iegulda. Viņi sapratuši, ka nevajag Austrāliju, grib dzīvot šeit, un apkārtējiem no tā ir labums – vispirms jau darbs.”

J.Šalms pārliecināts, ka arī pašvaldības un uzņēmēju attiecībās neko nevajag sarežģīt. Tādēļ viņu kaitina kādas partijas programmā solītā iespēju un risku analīze katram pagastam: „Ja analizēs ir sliktas, tās izlej. Ja atrod daudz cukura, nes uz mājām. Kādu tev analīzi, naudas tērēšanu un demagoģiju, ja katrs zina, kas darāms? Vai jāanalizē, ka Ernests (Bušers – aut.) atbrauc man palīgā, bet es palīdzu viņam? 25 gadus dzīvoju ne pēc noteikumiem, kurus man kāds diktē. Domāju, ka tā turpināšu.

Man jautā, kāpēc uz lāvas jābūt palagam – no siena, no zālēm. Bez tā būtu tas pats, kas ēst pie plika galda. Tā ir *odziņa* – informācija, ko varam saņemt no zemes, spēks, kas ir tautasdziesmās. Esam aizmirsuši, kas mums jādara. Senči visu jau uzrakstījuši priekšā četrinžu tūkstošos. Mazāk analīzes – vairāk izlasīt un vienkārši darīt!”

Inguna Spuleniece
Modra Rubēņa foto

Arcobaleno – Grētas Megnes gaismas objekts (skolotāja Iveta Goldberga). Grēta pati laužusi stikla gabaliņus, kārtējusi virtinēs, ar iekrāsoto materiālu un apgaismojumu radot varavīksnes efektu.

Zeltainās rozes – Beātes Annas Dzalbas porcelāna trauku un dekoratīvu rozišu komplekts (skolotāja Danute Sīle). Tikt pie zeltaini gaišās servīzes nav bijis viegli, jo šis materiāls krietni atšķiras no apgūtā māla.

Domas un izjūtas – materiālā

15 Kuldīgas mākslas skolas absolventi aizstāvējuši radošos noslēguma darbus, ceturtdien viņiem jau bija izlaidums, bet vēl līdz svētdienai Mākslas namā apskatāma izstāde.

Mākslas skolas vadītāja Ina Ozola pastāstīja, ka 7. kursa audzēkņi paveikto prezentēja, piedaloties skolotājiem un 6. kursa audzēkņiem, kuriem nākamgad pašiem vajadzēs veidot noslēguma darbus, bet šogad mācību priekšmetā *Mākslas pamati* bija jāraksta recenzija par vecāko skolasbiedru veikumu.

I. Ozola: „Gatavojoties izlaidumam, audzēkņi paši izvēlas, kurā tehnikā savu radošo domu iemiesot. Daži lieto paņēmienus, kas mācību laikā labāk apgūti, bet citi izvēlas ko pilnīgi jaunu – tāpēc jau tas ir radošais darbs.”

Kuldīgas mākslas skolas pedagoģe Iveta Brencē ar audzēkni Sonoru Benefeldi pirms noslēguma darba aizstāvēšanas. Ļoti smalki ar krāsu zīmuliem Sonora veidojusi savu kaķa Rikas zīmējumu, kas pēc tam uzdrukāti krūzītēm un spilventiņiem. *Sonorika* – tā atjautīgi nosaukta meitenes interjera priekšmetu kolekcija.

Galma dārzs – Paulas Mellenbergas keramikas kompozīcija (Danute Sīle).

The Mist jeb Migla – Gintas Kārklīņas tekstilmākslas darbs (skolotāja Ruta Lapsa). Svārki, uz kuriem ar roku gleznoti koki, izšūtas pērliņes, bet pāri liktas tilla kārtas.

KULDĪGAS MĀKSLAS SKOLAS ABSOLVENTI:

Iveta Asne, Kristīne Ābele, Beāte Anna Dzalba, Žaklīna Fiļipova, Megija Jermolova, Katrīna Krūmiņa, Dana Daniela Megne, Santa Sedliņa, Sonora Benefelde, Betija Grabovske, Ginta Kārklīņa, Grēta Megne, Paula Mellenberga, Marta Olštreina un Vanesa Pirina.

Vienkārši šarežģītā – Žaklīnas Fiļipovas gleznu triptihs, kuram meiteni iedvesmojusi džeza dziedātāja Ērika Badu (skolotāja Inga Pūce).

Neredzami redzamais – viens no Ivetas Asnes laikmetīgās keramikas darinājumiem, kurā paustas emocijas (skolotāja Danute Sīle).

Vija Zariņa, Roberta Prauliņa foto

KĀ KĀDREIZ CĪŅAS GALĀ GĀJA

Krimplēna kleitas, ilgvilņotas frizūras, balti krekli ar šlīpsēm, kas tika atraisītas tūlīt pēc svinīgās daļas, diplomu, vimpeli un dzīvā mūzika – tas viss kādreiz bijis kolhoznieku ballēs. Bet sestdien Skrundas pagasta Jaunmuižas ļaudis pamatskolas zālē dalījās atmiņās, kā kolhozā *Ciņa* gājis arī ikdienā.

Antuļu bibliotēkas vadītāja Sandra Balcere rāda laika postīto, bet mammas Zinaidas Annas Brizgnas saglabāto dokumentu par kolhoza *Lāčplēšis* pievienošanu *Ciņai*.

Arnolds Ivāns ilgus gadus vadījis visu kolhozu *Ciņa*, bet sieva Saulcerīte tramdījusi šoferus un traktoristus, lai tie nenoguļ sējas un ražas laiku.

„Nu bija tak pie jums ar tā!” cīņniekus uzrunā rudbārzniece Aija Muceniece.

PAR KO CĪNĪJĀS

Kolhozs ar uzmundrinošo nosaukumu izveidots pagājušā gadsimta 50. gados, pievienojot mazākus lauksaimniecības arteļus: *Lāčplēsi* un *Skrundu*. Kāpēc *Ciņa*? Bijušie kolhoznieki tagad pareizo atbildi vairs neatceras. Droši vien nosaukums nācis no augšas, tas ir, no kompartijas, kas tajos laikos visu diktējusi arī lauksaimniecībā. Par ko cīnījūšies? „Tak jau par to, ko visi citi,” atbild cīņnieces, kurām jau sirmums matos. „Par sociālistisko sacensību, darba un sējumu ražību, piena izslaukumu, nobarojamajiem teļiem. Par to, lai lietus nelīst un tehnika neplīst. Lai vīri nedzer? Mūsējie tak nebija sliktāki kā citur!”

Nosaukums bijis gana noturīgs. Vēl tagad, kad padomju laika

Antuļu ciems atguvis vēsturisko Jaunmuižas vārdu, šī Skrundas pagasta daļa tiek saukta par *Ciņas* galu.

VAJADZĒJA KOMANDĒT

17 gadus gandrīz līdz likvidācijai *Ciņas* priekšsēdis bija Arnolds Ivāns. Jūtot, ka ar kolhoziem labi vairs nebūs, aizgājis vadīt zivsaimniecību *Skrunda*. Drīz kolhozs pārveidots par paju sabiedrību. Savukārt sieva Saulcerīte strādājusi par dispečeri un turējusies līdz beigām. 1994. gadā jaunceltā kantora durvis aizslēgtas uz nezināmu laiku. Arī darbnīcās un fermās iestājies klusums. Ēkas vēlāk privatizētas, klubā tagad dzīvojot kāda jauna ģimene.

„Komandējām abi – Arnolds atbildēja par visu saimniec-

cību, es par šoferiem un traktoristiem,” atceras Saulcerīte. „Visādi gāja. Gadījās, ka kāds pašā sējas vai ražas karstumā neatnāca. Bija jāmeklē rokā, jo laiks uz vietas nestāv. Aizverot kantora durvis, darbs nebeidzās – nesām to uz mājām.”

NE LEIPUTRIJA, BET DARBS

„Kolhozs jau nebija nekāda leiputrija, taču sūdzēties nevaram – ja strādāja, varēja nopelnīt,” atzīst Ausma Kuliškina un Erna Grinberga. Tāpēc bijis žēl, ka viss beidzies.

Kasirei Ernai vēl ne tik traki, jo likvidācija notikusi divus gadus pirms pensijas (tolaik pelnītā atpūta varēja iet jau 55 gados). Bet Ausma bijusi pašos spēka gados, viena audzinājusi trīs nepilngadīgus bērnus. Ko tik neesot darījusi, lai juku laikos ģimeni izvilkto: stādījusi egļites, lasījusi kartupeļus, audzējusi cūkas un cukurbietes, strādājusi gaļas kombinātā, kūdras purvā un citur. Tagad bērni nostājušies uz savām kājām, izskoloti, labu darbu ieguvuši, viņiem ir sava ģimene, un pati Ausma jau dažas dienas pensijā – varot atvilkt elpu un papriecāties par senajiem laikiem. „Tā cīnījās. Kolhozā dažādas darbus darīju, lai nopelnītu ģimenei un atpūtai. Man ļoti patika braukt ekskursijās – tāda iespēja tolaik bija,” atceras Ausmas kundze.

ATPŪSTIES UN NOPELNĪT

Ideja par atmiņu vakaru radusies

Antuļu bibliotēkas vadītājai Sandrai Balcerei. Sākumā gan bijis domāts veidot vienīgi izstādi no bijušo kolhoznieku sanestajām bildēm un dokumentiem. Tādu liecību neesot daudz, tāpēc nolēmts rīkot tikšanos, kamēr vēl cīņniekiem ir veselība sanākt kopā. Neesot bijis viegli pierunāt vecļaudis iznākt no mājām, bet beigās atsaucība radusies. Atmiņu vakarā piedalījās gandrīz 40 *Ciņas* darbinieku: lopkopji, traktoristi, celtnieki, kantoristes u.c. Citkārt tik daudz pat uz modernajiem pasākumiem nesanākot.

Lai atmiņu kamols vieglāk raisītos, pieaicināta Rudbāržu folkloras kopa *Kamenīte*, amatieratris ar muļģo kolhoznieci Aiju Mucenici priekšgalā. Scenārija autore bija Mirdza Pilskunga. No vietējiem priecēja jaunā paaudze: saksofoniste Sabīne Farnaste un ģitāriste Enija Kate Balcere.

S.Balcere dzimusi Rīgā, bet viņas mammas Zinaidas Annas Brizgnas tēvs līdz *Ciņas* apvienošanai bijis *Lāčplēša* priekšsēdis. „Mamma saglabājusi liecību, ar kuru vecais tēvs nodod zīmogu jaunās *Ciņas* vadītājam. Dokuments tāds peļu apgrauzts gan ir, tomēr vēsturisks. Man kolhoza laiks saistās ar skaidrām vasarām. Patika, ka varēju braukt šurp, dzīvojot lauku vidē. Un arī piestrādāt, lai nopelnītu naudu, kas nemaz nebija tik maza.”

SAVA MŪZIĶU GRUPA

Savulaik *Ciņā* bijis arī vokāli instrumentālais ansamblis. „Spēlējām ballītes klubā, braucām uz citiem pagastiem,” stāsta ģitārists Gunārs Briežkalns. „Muzikāli ļaudis kādreiz bija visur laukos, jo daudzi mācījās mūzikas skolā. Katrā kārtīgā ciemā pa *blicei*. Mēs bijām četri: pa dienu uz traktora vai mehāniskajās darbnīcās, vakarā uz klubu. 80. gados dzīve kolhozā bija laba. Nopelnīt varēja. Cilvēku laukos bija daudzreiz vairāk nekā tagad.”

LAIMĪGĀ BĒRNĪBA

Pie bagātīgi klātajiem galdiem sēdēja arī jaunākas paaudzes pārstāvji. „Kolhozs – tā taču mana laimīgā bērnība!” norāda Nīkrāces pamatskolas skolotāja Rudīte Ābola. „Jaunmuižas jaunajās daudzdzīvokļu mājās daudzi bērni izaugām. Mana mamma Astra Miezīte bija kluba vadītāja. Man vēl tagad saglabājušies scenāriji no tālaika pasākumiem. Tas nebija nekad aizpagājušais gadsimts – vēl tagad atmiņās dzīva realitāte. Visur braukājām vecākiem līdz: gan mammai uz kultūras pasākumiem (klubā augšstāvā bija gultas, kur bērniem atpūsties), gan tētim uz pļavu un kulšanu, siena pantos varējām daudzīties. Nebija jau nekādas briesmīgās biešu vagas jāravē. Palīdzējām gan, bet tagad to atceros ar prieku.”

„Tu jau sagaidīji pensiju, bet man pēc kolhoza likvidēšanas ilgus gadus bija vienai par ģimeni jācīnās,” Ausma Kuliškina (otrā no labās) teic Ernai Grinbergai.

Jaunāka paaudze atceras laimīgo bērnību kolhoza laikos.

Dainas Tāfelbergas teksts un foto

SARUNA AR JUBILĀRU

„Svarīgi nepazaudēt sevi”

„Dzimšanas diena man ir 9. maijā, vārda diena 11. novembrī – savas svinamās dienas esmu pielāgojis visām ideoloģijām,” smeļ Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikuma saimniecības daļas vadītājs un skolotājs Ojārs Pečulis, kuram šogad aprit 60.

MĀCA POLITIKU UN SAIMNIEKO

„Padomju laikā tikai pēc 9. maija gājiena, kad valstī svinēšana bija beigusies, varēju pievērsties sev,” stāsta Ojārs. „Šogad ar ģimeni svinības vēl priekšā, kad saule vairāk lutinās, bet tehnikuma kolēģi jau apsveica. Atgādināja manu dzīves gājumu, padarīto un ieskicēja darāmo.”

Tehnikumā O. Pečulis strādā kopš 2002. gada. Sākumā mācījis vēsturi, ģeogrāfiju, bet tagad ir saimniecības daļas vadītājs, vada politikas un tiesību stundas. „Mācu, kā pareizi jāvēl, kā jāanalizē politiku darbība. Ar to pareizo vēlēšanu ir tā, ka ne vienmēr pietiek informācijas, lai izdarītu pareizu izvēli. Tas ir liels trūkums. Ja būtu pieejams lielāks informācijas apjoms, vēlēšanas būtu sakarīgākas. Uz skolu mani pārvilināja no muzeja, un es to nenozēloju – tās bija labas pārmaiņas. Man patīk, ka te ir dažādība, jo situācijas neatkārtojas ne skolotāja darbā, ne saimniecības vadīšanā. Regulāri jārisina dažādas problēmas, reizēm pat par daudz, bet nav rufīnas un garlaicības,” secina jubilārs.

MUZEJĀ NAV VIENMUĻI

Ojāra dzimtā puse ir Vaiņo-

de. Universitātē viņš mācījis vēsturniekos un 1982. gadā Kuldīgā sācis strādāt Sv. Katrīnas baznīcā, kas bijusi muzeja filiāle. Tajā atradusies arhitektūras ekspozīcija, rīkotas izstādes, ērģelmūzikas un koku koncerti.

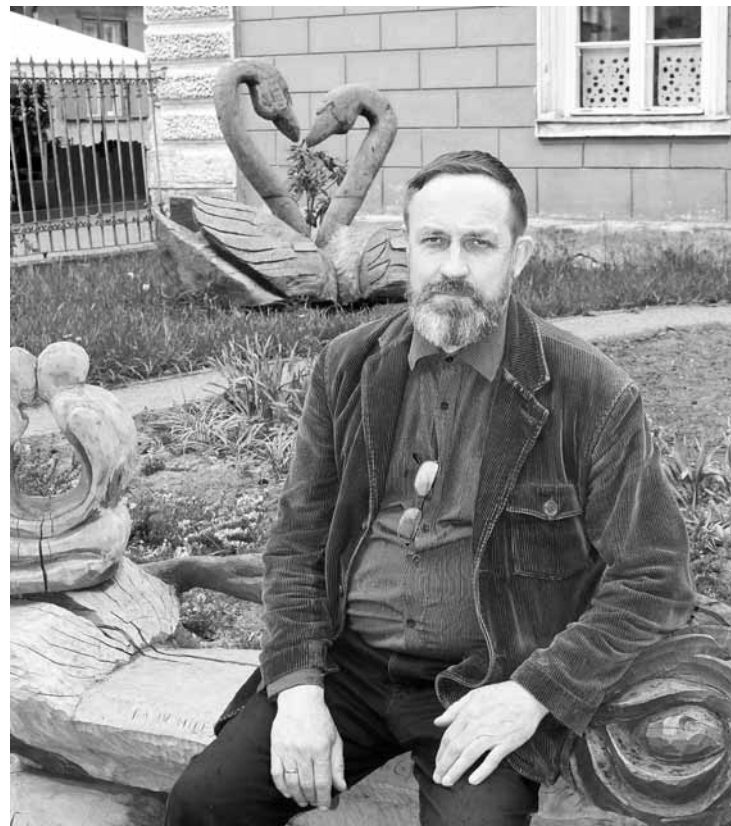
„1987. gadā iepriekšējā muzeja direktore gāja pensijā, pierunāja mani iet viņas vietā. Pēc ilgām pārdomām piekritu un līdz atnākšanai uz tehnikumu tur nostrādāju. Kāds var domāt, ka muzejā strādāt ir vienmuļi, bet tā nebija – man patika. Sieviņa Gita joprojām tur strādā, ir krājuma speciāliste. Viņas darba lauciņš ir priekšmetu restaurācija un konservācija. Tāpēc ģimenes saites ar muzeju nav zudušas,” saka Ojārs.

KULDĪGĀ IEPRECĒJĀS

„Kā jauns puisis Kuldīgā veiksmīgi ieprecējos,” saka Ojārs, kuram ar sievu Gitu ir dēls Gatis, arhitekts Rīgā, un meita Ieva, kura Anglijā darbojoties savā biznesā. „Izskatās, ka atpakaļ Latvijā viņu sagaidīt būs grūti. Cilvēkiem, kuri dzīvi iekārtojuši tur, grūti atgriezties. Dzīves apstākļi diemžēl atšķiras,” secina Ojārs. Pečuļiem aug arī divi mazbērni.

CENŠAS NOĶERT PENSIJU

Ojārs atzīst, ka daudz laika velta darbam, un tas esot kā viens no vaļaspriekiem. „Priekšā lieli izaicinājumi, jo Kuldīgā paredzēta vecās slimnīcas rekonstrukcija, un vienā korpusā būs tehnikums. Tas būs darbs, ko droši vien darīšu līdz savai bēgošajai pensijai, kas ik pa brītiņam attālinās pa trim mēnešiem. Kā smeļos, mans aktuālākais nākotnes plāns ir noķert pensiju. Tā ir interesanta nodarbošanās. Brīvajā laikā patīk paskatīties kādu labu filmu. Nepaļaujos uz masu produkciju – internetā var izvēlēties to, kas pašam patīk. Piemēram, problēmfilmās, kurās drusku arī jāpdomā. Mani interesē cilvēka būtība – kā notiek sadzīve sabiedrībā, kas esam, kas ar mums notiek. Nu jau man ir vecums, kad gribas pafilozofēt. Jaunībā laikam visi pārdzīvojam, ka visu gribas mainīt. Zinām, kā pareizi jādara, un cenšamies to realizēt. Kad parādās dzīves pieredze, skaidrāk sāc redzēt, ko vari, ko nevari mainīt. Saproti, ka par to, ko nevari mainīt, nav jāuztraucas. Man ir interese par šiem jautājumiem. Patīk arī paklausīties mūziku, būt dabā. Dzīvojam privātmājā Pārventā. Darbiņu pietiek.”

„Cilvēkam vienmēr jāpārdomā, kas notiek, kāda ir viņa vieta tajā. Man patīk saprast, kādi cēloņi ir procesiem, kādas mūsu darbības var būt sekas,” saka Ojārs Pečulis.

VISAM PIESLĒDZ PRĀTU

„Diezgan daudz kas dzīvē jau sasniegts, tāpēc nav vēlmes kaut ko dzelzaini plānot. Svarīgi saglabāt pašam sevi. Nekļūt par masu produkcijas līdzskrējēju vai patērētāju – tas tagad ir izplatīti, īpaši jauniešu vidū. Līdzko pazaudē pats savu spriedumu, tad kā personība vairs nedarbojas. Tev vairs nav pareizās uztveres

un analīzes, jo esi piesavinājies svešus viedokļus. Tavējie paliek noliegti. Es cenšos saglabāt pats sevi, savus spriedumus paturēt. Vai tie būs pareizie, nevar zināt. Nesēžu kā seno grieķu filozofs un nedomāju visu dienu, tomēr tam, ko daru, prātu pieslēdzu,” saka O. Pečulis.

Jolanta Hercenberga
Lāsmas Reimanes foto

DĀRZA DARBI

Ārija Rudlpa,
agronome

No 26. maija līdz 2. jūnijam

Īstais laiks rosīties savos dārzos

26. maijs. Priekšpusdiena sēšanai un stādīšanai nav pārāk labvēlīga. Pārējā diena ir sakņu diena.

27. maijs arī ir sakņu diena. Tajā sēj sakņu dārzenus: burkānus, bietes, redīsus, rāceņus, kā-

ļus, turnepšus, sakņu pētersīļus. Stāda sīpolus, kartupeļus, sakņu selerijas. Stādīšanai nelabvēlīgajā laikā ravē un pļauj nezāles. Pārjauc komposta kaudzi.

28. maijs. Ziedu diena. Stāda un sēj vasaras puķes. Stāda dālijas, gladiolas, galtonijas, kā arī citas gumu un sīpolu puķes. Dēsta ziemcietes un ziedošus krūmus. Pārstāda ziedošos telpaugus. Vāc ārstniecības augus. Apļauj zālienu.

29., 30. maijs. Lapu dienas. Stāda kāpostus, puravus, lapu un kātu selerijas, pastāvīgā vietā – no sēklām izaudzētos rabarberu un sparģeļu

dēstus. Sēj skābenes, dilles, salātus un citus garšaugus. Sēj zāli un zaļbarības augus. Dala un pārstāda hostas. Pļauj zālienu un apļauj nezāles ganībās. Laista augus.

31. maijs–2. jūnijs. Augļu dienas. Sēj cukurzirņus, pupiņas, pupas, griķus, gurķus un kabačus. Stāda tomātus, papriku, ķirbjus, zemenes, no konteineriem – augļu kokus, jāreķinās, ka tos visus vajadzēs aplaistīt. Čaklākie un veiksmīgākie vāc zemenes, ēd un gatavo uzglabāšanai.

Ja ogu nav, vāc rabarberu kātus un gatavo glabāšanai. 31. maija vēlā pēcpusdienā sēšanu un stādīšanu vēlams piebremzēt.

STĀRĶA VĒSTIS

Kuldīgas slimnīcas dzemdību nodaļā no 17. līdz 24. maijam piedzimušas sešas meitenes un septiņi puikas.

Diviem puisīšiem vecāki vārdu vēl domā. Pārējie bērni nosaukti šādi: Kate, Amēlija, Elīna, Luīze, Patrīcija, Madara, Pēteris, Rihards, Oliveris, Renārs, Jēkabs.

Tikko ieradies

24. maija rītā pasaulē nāca saldenieku Agitas un Jāņa Lazarevu dēliņš Jēkabs. Jau pēc stundas viņš piedalījās pirmajā fotosesijā *Kurzemniekam*. Māmiņa no pirmā grūtniecības brīža zinājusi, ka būs puika, lai gan nekādi aparāti to vēl nebija apstiprinājuši. Jēkabu mājās gaida brālis Eduards, kuram ir 11 gadu un kurš arī savulaik dzimis Kuldīgas slimnīcā. Jēkabiņš piedzima 53 cm garš un 3260 g smags.

Jēkabiņš piedzima 53 cm garš un 3260 g smags.

ASTROLOĢISKĀ PROGNOZE

Nozīmīgākie notikumi no 26. maija līdz 1. jūnijam

Harmonisks laiks

Mierīgs un saskaņas pilns periods, kurā nevajag par katru cenu censties sasniegt rezultātu – tas atnāks viegli, bet tikai pēc pāris nedēļām. Mierīgi jādodas iecerētajā virzienā, bez liekiem izlēcieniem. Dilstoša Mēness laikā labi veicas viss, kas pabeidzams.

Auniem profesionālajā jomā jāpieņem izšķirīgi lēmumi, tādēļ vērts pārdomāt, vai tas, ko viņi dara, patīk un iepriecina.

Vērši piedzīvos radošu lidojumu, it visos darbos iepludinot oriģinālu niansi. Var tikt pārkāptas paša prāta nospraustās robežas un mēģināts rīkoties citādāk nekā iepriekš.

Dvīņiem enerģijas būs gana, lai pavērtu jaunus apvēršņus un spārīgi rosītos jautājumā, kas šķita nepaveicams. Materiālā situācija uzlabosies.

Vēžiem ceriņu ziedēšanas laiks

gaidāms pienākumiem bagāts, kad dienas paskrien vienos darbos. Profesionāli labs laiks, lai veidotu pamatus nākotnē darāmajam.

Lauvām var nākties domāt par draudzību, ziedošanos un izpalīdzību, jo būs jāpaveic darbi sabiedrības labā. Būs dzīvespriecīgs noskaņojums.

Jaunavām maciņa saturs var atgādināt, ka tēriņi rūpīgāk jāplāno. Privātajās attiecībās valdīs saskaņa un patīkama gaisotne.

Svariem jāuzticas savām ambīcijām, kas būs virzītājspēks un liks ieguldīt spēku tajos darbos,

kas ilgtermiņā būs labs peļņas avots. Jānotic sev.

Skorpioniem attiecībās ar draugiem, radiem un paziņām nevajadzētu censties dominēt, lai neradītu domstarpības. Jāmācās pieņemt cita viedokli.

Strēlniekiem būs izdevība uzlabot materiālo situāciju. Spriedzi var mazināt sports, dodoties dabā un atjaunojot arī garīgo spēku rezerves.

Mežāžiem var nākties kārtot īpašuma lietas. Atbrīvojiet sevi no atbildības nastas izjūtas un atklāsi, ka pasaule ir košu krāsu pilna!

Ūdensviru popularitāte plauks un zels, kādā uzdevumā tiks lūgta palīdzība, kurā varēs izpaust talantus. Cilvēki iedvesmosies no jūsu vieglā skatījuma uz dzīvi.

Zivīm, lai sadzīvošana ar mīļajiem nelīdzinātos karalaukam, vēlams atturēties no kritiskām piezīmēm, uzskatu uzspiešanas. Nauda var necerēti sarasties vairāk.

Čika laiks:

27.V 9.18 – 14.24,
29.V 9.59 – 15.12,
31.V 14.14 – 19.16.

Jolanta Hercenberga,
astroloģe

Kuldīgā sākusies mākslas vasara

Šonedēļ Kuldīgā atkal norisinās tradicionālā glezniecības rezidence, kas organizēta, sadarbojoties Latvijas Mākslas akadēmijai (LMA), Kuldīgas novada pašvaldībai un Kuldīgas Mākslinieku rezidencēi.

Kuldīgas Mākslas nama izstāžu kurators Uldis Pētersons informē, ka LMA pasniedzēju Andra Eglīša un Elīnas Zundes vadībā līdz trešajam jūnijam Kuldīgā strādās 16 akadēmijas studenti. Šogad viņiem pievienosies pasniedzēja ar trīsdesmit gadu pieredzi Lucia Parma no Brēras skolas Milānā (Itālija). Viņa darbā izmanto intuitīvās zīmēšanas metodes, ar kurām iepazīstinās studentus. 27. maijā LMA rektors Aleksejs Naumovs gleznos brīvā dabā kopā ar studentiem, atsevišķas meistarklases vadīs arī citi akadēmijas pasniedzēji.

Līdzīgi kā iepriekšējos gados arī šogad glezniecības rezidences

laikā norisinās virkne pasākumu. 25. un 26. maijā Kuldīgas Mākslas namā notiek radošais vasaras simpozījs *Māksla pārdot mākslu*. Divu dienu garumā četri lektori – Ilze Žeivite, Voldemārs Dūdums, Raimonds Kalējs un Lauris Gundars – dalīsies pieredzē un redzējumā par to, kā veiksmīgāk darboties mūsdienu mākslas tirgū.

Jau otro gadu Kuldīgā būs skatāma LMA glezniecības bakalauru diplomdarbu izstāde, kas tiks atvērta 2. jūnijā 16.00 Kuldīgas Mākslas namā. 3. jūnijā 16.00 Kuldīgas Mākslinieku rezidences galerijā (Pils ielā 2) apmeklētāji varēs piedalīties divu izstāžu atklāšanā. Galerijas pirmajā stāvā būs skatāma mākslinieces Ievas Maurītes personālizstāde *Nepārtrauktā līnija*, bet otrajā stāvā – glezniecības rezidences laikā tapušo darbu izstāde.

Iveta Grīniņa

Atnāk pa vienam

Atvērto durvju dienā Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijas (RPIVA) Kuldīgas un Ventspils filiālē ieradušies katrā pa vienam interesentam – mazāk nekā jebkad iepriekš.

„Nedomāju, ka tas saistīts ar lēmumu, ka akadēmiju pārņem Latvijas Universitāte (LU). Drīzāk tas bija informācijas trūkums,” sacīja filiāļu vadītāja Ruta Karloviča piebilstot, ka vairāki zvanījuši un par studijām interesējušies.

Līdz 1. jūnijam likvidācijas komisijai jāizstrādā plāns, pēc kura RPIVA tiks pievienota LU. Līdz

tam par jebkuru darbību vienojas abu augstskolu administrācija, un tāda prakse lēmumu pieņemšanu paildzinot.

Kuldīgas filiāles studentu skaits saglabājies iepriekšējais. LU piedāvājusi parakstīt dokumentu, ka viņi piekrit izvēlētajā programmā mācīties universitātē un ka ziņas, kas saistītas ar studijām, ir gata vi nodot LU datu bāzei. Studentus visvairāk interesējot tas, kāds būs jaunais studiju līgums un vai priekšmetus arī turpmāk mācīs jau iepazītie akadēmijas docētāji.

Vija Zariņa

SPORTS

Šodien jaunie izlido

Kuldīgas novada sporta skolas izlaidums šodien notiek vieglatlētikas manēžā: 16.00 apliecību saņem 31 jaunais sportotājs, bet 18.00 tiek godināti 17 absolventi.

Aizputē noceļ medaļas

Aizputnieka Ulda Stieres piemiņas turnīrā dambretē ļoti labus rezultātus guvuši kuldīdznieki.

Par uzvarētāju kļuvis Pēteris Gailāns, sievietēm pirmā ir Justīne Ansonē, trešā – Zenta Jēgere, jauniešiem pirmais – Artis Rancāns, otrs – Raiens Smirnovs, trešais – Roberts Serpāns.

Grīnberga un Skuruls – Rīgas čempioni

Kuldīgas novada sporta skolas vieglatlēti divās vecuma grupās labi startējuši Rīgas čempionātā.

U-16 grupā uzvara un galvaspilsētas čempiones gods Kristīnei Grīnbergai 200 m skrējienā (26,31). Kristai Braslai 2. vieta augstlēkšanā (1,62 m), Robertam Sorokinam 3. vieta diska mešanā (30,42 m), viņš arī septītais lodes grūšanā (9,67 m). 110 m/b piektais bija Kristis Stepanovs (16,77), viņam arī 7. vieta 300 m/b (0:47,75), sestais – Guntis Gross (16,94, viņam arī 6. v. 300 m/b 0:47,32). 6. vieta trīssoļlēkšanā tika Martai Olštreinai (10,27 m)

un Ādamam Ķesteram (10,32 m), bet Roberts Norvaišs trīssoļlēkšanā septītais (10,12 m).

U-18 grupā par Rīgas čempionu 110 m/b (14,90) kļuvis Kristiāns Skuruls, viņam arī 6. vieta šķēpa mešanā (55,99 m). 2. vietu izcīnīja Auce Mūrniece lodes grūšanā (12,99 m) un diska mešanā (34,16 m) un Monta Jankovska šķēpa mešanā (42,79 m). Aleksim Meļņikam 6. vieta tāllēkšanā (5,87 m), Annijai Paulai Ansonēi 5. vieta šķēpa mešanā (38,46 m) un 6. vieta diska mešanā (22,82 m).

Inta Jansone

Uzrunās sirdi

Rīt, 27. maijā, 14.00 Kuldīgas draudzē *King of Glory* (ieeja no 1905. gada ielas) viesosies Jelgavas slavēšanas grupa *Disciples* Māra Izapa vadībā. Skanēs dziesmas, viesis arī dalīsies pieredzē un ticības izpratnē.

Brīvas vietas veselībai

Ir atbrīvojušās vietas psihosociālās rehabilitācijas nometnē *Spēka avots* cilvēkiem pēc onkoloģiskas saslimšanas. Tā notiks no 28. maija līdz 2. jūnijam viesu namā *Orinoko* Kokneses novadā pie pašas Daugavas. Informācija: www.dzivibaskoks.lv.

Starptautiskas militāras mācības

Rīt, 27. maijā, Kuldīgā notiks militāras mācības, kurās tiks izspēlēta masveida cietušo evakuācija, iesaistot helikopterus un medicīnas transportu.

Nacionālie bruņotie spēki aicina iedzīvotājus nesatraukties un mācības uztvert ar sapratni. Tajās līdz ar Latvijas karavīriem, zemessargiem un mediķiem pie-

dalīsies sabiedroto spēku ASV karavīri un mediķu personāls, arī Valsts policijas, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta un novada pašvaldības policijas pārstāvji, Kuldīgas slimnīcas mediķi. Tiks izspēlēta situācija, kurā medicīniskā palīdzība jāsniedz ap 20 cilvēkiem, kuri cietuši teroristu uzbrukumā.

Mācības sāksies ap 11.00 A.Grundmaņa stadionā, kas būs nosacītā negadījuma vieta. *Ievainotos* ar militāro transportu nogādās slimnīcā, pēc tam ar helikopteriem – Gaiļezera un P.Stradiņa klīniskās universitātes slimnīcā Rīgā.

Inguna Spuleniece

Šoreiz – Emīlija mežā

Kuldīgas Mākslas un humanitāro zinību vidusskolas (KMZV) alternatīvās modes skate Emīlijas un kalendārā neminēto vārdu dienā šogad notika ar devīzi *Emīlija mežā*.

Žūrija vērtēja 15 iznācienus, kuros piedalījās 55 bērni gan ar romantiskiem tērpiem, gan jautriem priekšnesumiem. Arī līdzjutēji un palīgi tika iesaistīti konkursā par modi un skatītāju balsojumā par labāko kolekciju. Žūrijā darbojās skolotājas, mākslinieces, vecāku klubīņa dalībnieces – mammas, kuras gādāja pašu sagatavotas balvas.

Grand Prix ieguva kolekcija *Zaru karaliene* – ar skaistu tērpu priecēja Meldra Zundovska, ierodoties kopā ar mazo kāmīti un draudzenēm Elīnu Šķiltu un Anci Jūrmali (5. klase). Skatītāju balsojumā uzvaru svinēja tērpu kolekcija *Gadalaiki*, autores – Maija Goldberga, Lineta Zīberga, Ieva Valdmāne, Aleksa Džesika Strautmane, Kristīna Kalugina-Dzene (mākslas skolas 6. kurss) un Emīlija Jefimova (vecākā sagatavošanas grupa), skolotāja Ruta Lapsa.

Modes skate organizēta kā daļa no projekta *Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs*.

Vija Zariņa
KMZV arhīva foto

Māca novērtēt grāmatu

Teju visi Kuldīgas Alternatīvās sākumskolas Padures filiāles audzēkņi šogad piedalījās konkursā *Punktainā lasīšana*. Pie balvām tika 12 jaunie lasītāji, bet uz kino Kuldīgā vakar atbrauca visa skola – 40 bērnu.

Padures bibliotēkas vadītāja Aina Salma pastāstīja, ka *Punktaino lasīšanu* trešo gadu rīko kopā ar biedrību *Padure* un Alternatīvo sākumskolu. „Konkurss notiek no 6.

marta līdz 15. maijam, lai aizpildītu laiku, kad beidzas *Bērnu un jauniešu žūrija*. Katru gadu noteikumi nedaudz mainās. Šogad uzmanību pievērsām tam, kurš pratis visveiksmīgāk grāmatu ieteikt citiem, pastāstot, kāpēc lasīt. Moto bija *Lasi, stāsti, iesaki!* Bērniem dalība ir brīvprātīga, bet ļoti piestrādāja klašu audzinātāji, motivējot iesaistīties,” priecājas A.Salma.

Grāmatas varēja meklēt gan

pagasta bibliotēkā, gan skolā. A.Salma vērtē, ka ļoti labi uzstājušies 6. klases zēni – šī gada skolas absolventi Matīss Grīniņš, Elviss Spulģītis un Ivars Millers. Arī trešklasnieka Uģa Spulģīša stāstījums nav atpalicis no vecāko biedru līmeņa. Veiksmīgākie satura pārstāstītāji un grāmatu ieteicēji saņēmuši atzinības rakstu un saldās balvas no biedrības *Padure*.

Inguna Spuleniece

Kuldīgas Mākslas un humanitāro zinību vidusskolas alternatīvās modes skate Emīlija mežā. Galvenā balva – kolekcijai *Zaru karaliene*. No kreisās: Ance Jūrmale, Meldra Zundovska un Elīna Šķilta.

PĀRDOD

CITROEN XSARA PICASSO, 2001, 1,8, benzīns, cena 1500 eiro. Tāl. 29612059.

OPEL VECTRA, 1993, 1,6, benzīns, TA 08.2017. Tāl. 26642871, pēc 18.00.

KOMBAINUS, preses, grābekļus un citu tehniku. Tāl. 29752090, 28378827.

REZERVES DAĻĀS kombainu *Sampo 360* (veselu). Tāl. 25908585.

Jaunas un lietotas **RIEPAS**, sākot no 7 eiro; arī traktoriem un lauksaimniecības tehnikai. Piedāvājam riepu montāžu, balansēšanu un remontu. Tāl. 24933391.

Pārdod **PVC LOGUS** un **DURVIS**, visu veidu žalūzijas, bīdāmās durvis, moduļu virtuves. Iespējams līzings. Mucenieku iela 25, tāl. 28448638, Gravas iela 1 (*Elvi*), tāl. 28378818.

PVC LOGUS, DURVIS, PALODZES. Mērīšana, montāža, piegāde. E-pasts: imk@inbox.lv, tāl. 26441415.

LOGI par izdevīgu cenu, www.letipvclogi.lv, tāl. 22113283.

PVC LOGUS, DURVIS, PALODZES par izdevīgām cenām. Tāl. 26008005.

Lopbarības **KVIEŠUS**. Tāl. 29458514.

Pienīgu, sarkanraibu **GOVI**. Tāl. 26737100.

SIVĒNUS. Tāl. 29953108.

Otrdien, 30. maijā, *z/s Mazputnēni* pārdos dažādu krāsu un šķirņu **JAUNPUTNUS**, šķirotus dējējvistu **CĀĻUS**, broileru **CĀĻUS, PĪLĒNUS, ZOSLĒNUS** un pērļu **VIS-TIŅAS**. Vārmē 9.10, Kuldīgā 9.40, Īvandē 10.40, Ēdolē 10.55, Alsungā 11.10, Vilgālē 11.55, Snēpelē 12.15, Laidos 12.35, Skrundā 12.55. Tāl. 25463353.

VĒLAS ĪRĒT

Nomā vai pērk lauksaimniecībā izmantojamu **ZEMI**, kas var būt nekopta. Iespējams veikt avansa maksājumu par vairākiem gadiem uz priekšu. Tāl. 28020028.

Lauksaimniecības **ZEMI** Turlavā vai blakus pagastos. Tāl. 29256093.

APSARDZES KURSI. Tāl. 29107155.

PĒRKAM

* **Augošu koku cirsma** un **sortimentus pie ceļa;**

* **Papīrmalku ostās:** (*Rīgā, Mērsragā, Liepājā*)

Palīdzam noformēt dokumentus, veicam cirsma iestīgošanu, dastošanu, novērtēšanu.

Telefoni informācijai: 29196926
www.metsaforest.com/lv

SIA *Vēvers* pārdod kurināmās priedes skaidu **BRIKETES** ar piegādi par ražotāja cenām. Tāl. 26651831.

Apses **LĀVAS DĒĻUS** pirtīm. Tāl. 27549492.

KOKMATERIĀLUS. Tāl. 28796607.

Sausu, skaldītu **MALKU** ar piegādi. Tāl. 27885688.

Skaldītu lapkoku **MALKU**. Ātra piegāde. Tāl. 26627800.

Sausu, skaldītu bērza **MALKU** maisos. Tāl. 26544462.

SIA *AJG plus* – sazāģētu lapkoku nomaļu **MALKU**. Tāl. 29399939.

Ar piegādi pārdod sausu, skaldītu **MALKU**, zāģētavas atgriezumus, 3 m garu lapkoku meža malku. Tāl. 29249578.

Pārdod nomaļu un apaļkoku **MALKU**. Tāl. 28020028.

Nomaļu **MALKU**. Tāl. 29883311.

Skaldītu vai klučos sazāģētu **MALKU** ar piegādi jums vēlamajā vietā, lapkoks 25 EUR/m³. Tāl. 24957247.

Skaldītu **MALKU**, 8 berkubi – 180 EUR, 11 berkubi – 200 EUR. Tāl. 29562735.

Skaldītu lapkoku **MALKU**. Tāl. 29974786.

Skaldītu bērza un ozola **MALKU**. Tāl. 25120428.

Aku, kanalizācijas **GRODUS**. Tāl. 29142702.

Zirga **MĒSLUS**, piegāde. Tāl. 29974786.

VAJADŽĪGI

Kokapstrādes uzņēmums SIA *Vēvers* (41203017104) piedāvā darbu **STRĀD-NIEKIEM** kokapstrādē. Tāl. 28635733.

SIA *Newland 17* (41203060569) meklē atraktīvus jauniešus ar vēlmi pilnveidot savas prasmes, būtu vēlama pieredze **PAVĀRA/PAVĀRA PALĪGA** profesijā. CV sūtīt e-pastā: sdarzs@inbox.lv.

SIA *SC Kuldīga* (48503011566) aicina darbā **CEĻA STRĀDNIEKUS** ar pieredzi bruģēšanas darbos. Tuvāka informācija pa tāl. 29442674.

SIA *Lāses AM* (41201007493) piedāvā darbu **ATSLĒDZNIEKAM, STRĀDNIEKIEM** kautuvē (lopu kaušana), C,E kategorijas **AUTOVADĪTĀJAM**. Tāl. 29463685, e-pasts: lases@inbox.lv.

SIA *Laimdotas* (46101007670) – **DARBINIEKS** pie ēvelēšanas iekārtas un autokāra **VADĪTĀJS** kokapstrādes firmā. Tāl. 26210861.

IZIRĒ

Izmomā mehānisko **ANGĀRU**, biroja **TĒLPAS**, ar asfaltētu teritoriju Kuldīgā. Tāl. 28020028.

PĒRK

SIA *Lāses AM* iepērk **LIELLOPUS, JAUNLOPUS** un **CŪKAS**. Piemaksa par nodoto lopu daudzumu un BIO lopiem. Tāl. 29353243, e-pasts: lases@inbox.lv.

SIA *Kurzemes Gaļsaimnieks* – **BUĻĻUS, GOVIS, TELES**. Transports bez maksas. Tāl. 63454845, 26569362, 26436271.

SIA *Cēsu gaļas kombināts* par labām cenām iepērk **JAUNLOPUS** un **LIELLOPUS**. Samaksa pēc vienošanās. Tāl. 28770777, 26185703.

Zīs SMAIDAS pērk **MĀJLOPUS**. Tāl. 29437251, 28393052, 63341221.

SIA *Valinda* pērk **MĀJLOPUS**. Tūlītēja samaksa. Svāri. Tāl. 29434034.

PIENA TEĻUS no 2 nedēļām. Tāl. 29698483.

Pērku **ZIRGUS**, zvaniem droši jebkurā laikā. Tāl. 29766965.

Pērk (vai maina) **MĀJU** Kuldīgā vai tās tuvumā. Tāl. 26465972.

AUTOMAŠĪNAS. Tāl. 28394754.

TRAKTORUS, AUTOMAŠĪNAS, piekabes, inventāru. Tāl. 26104984.

DAŽĀDI

MODRA AUTOSKOLA rīko **ĀTROS** B, BE, C, CE un 95. koda autovadītāju kursus Kuldīgā, Pētera ielā 5. Tāl. 26120089.

SALDUS AUTOSKOLA rīko **ĀTROS** A, B, BE, C, CE un **95. KODA** kursus (pasniedzējs Ēriks Grīģis). Tāl. 29194359.

AUTO AC apkope un remonts, jurauto.lv, tāl. 29242556.

IEPAKOJUMA MATERIĀLU VEIKALS, Pilsētas laukumā 7, aicina sagatavoties piknika sezonai. Pie mums plašā klāstā vienreizlietojamie trauki, galdauti, paplātes, bambusa iesmi u.c. Strādājam arī sestdienās 9.00–14.00. Laipni lūgti!

FRIZIERE LIENE atsāk darbu Kuldīgā, Liepājas ielā 44, salonā *Lilium*. Tāl. 29123598.

Izgatavo un remontē **PASTALAS**. Tāl. 29126821.

Atrrod senčus un zīmē **DZIMTASKOKU** pēc arhīvu dokumentiem. Tāl. 25281939.

Brigāde remontē un maina **JUMTUS**. Fasādes u.c. darbi. Pieved materiālus. Tāl. 26269909.

Visu veidu **JUMTU**, celtniecības, ēku siltināšanas darbi. Tāl. 26844885.

Veic visu veidu **CELTNIECĪBAS DARBUS**. Tāl. 25889655.

Siltinām mājas ar **TERMOPUTĀM**, ekovati un granulām. Tāl. 26748235.

MEKLĒ DARBU

ABC traktoru **VADĪTĀJS** meklē darbu bez sava transporta. Tāl. 25889776.

MEŽUS, CIRSMAS, MALKU – ātra un laba samaksa. Palīdz noformēt dokumentus. Tāl. 26544462.

LATVIJAS MEŽU FONDS pērk **CIRSMAS, MEŽUS** un lauksaimniecības **ZEMI** visā Latvijā. Var būt ar apgrūtinājumu un bez taksācijas. Cenas augstas. Samaksa tūlītēja. Tāl. 29711172.

SIA *PRIEDES AG* pērk **MEŽA ĪPAŠUMUS** un **CIRSMAS**. Tūlītēja, visaugstākā samaksa. Tāl. 26993794.

CIRSMAS; godīgi veicam – jūsu kontrolē – mežizstrādi, izvešanu, transportēšanu, www.proto.lv, tāl. 26125312.

SIA *Priedes AG* mežā pie ceļa pērk **ZĀĢ-BALĶUS, TARU**, papīrmalku, finieri. Tāl. 27119705.

Iepērkam **MALKU** (3 m), **PAPĪRMALKU**. Tāl. 26125312.

Aikšņa **CIRSMAS, APAUGUMU**. Tāl. 24957247.

RAGUS. Tāl. 22048516.

Pērku **RAGUS**. Tāl. 25551787.

RAGUS. Tāl. 29395570.

VINGLIEMEŽUS. Tāl. 27588269.

Veicam **BRUĢĒŠANAS** darbus. Tāl. 29416137.

Veicam **BRUĢĒŠANAS, FRONTĀLĀ** iekrāvēja pakalpojumus. Tāl. 29767470.

SIA *Bērzi plus* notīra krūmu **APAUGUMU** no laukiem un grāvjiem. Pērkam zarus šķeldošānai. Tāl. 29150380, 26458900.

Ātri **SASKALDU MALKU**. Tāl. 26449395.

SKALDU MALKU, krāmēju, zāģēju malku, pļauju. Tāl. 25954182.

Pārv. **GATERIS**. Tāl. 22186086.

TRIMERĒ zāli. Tāl. 29604748.

PĻAUJ zāli ar trimeri. Tāl. 22024435.

TRIMERĒ, apzaļumo, bruģē! Tāl. 22302300.

Ātri un lēti ierīko **DZIĻURBUMU**. Tāl. 29605105, 28205914.

Tīrām **DZIĻURBUMUS**. Tāl. 29296723.

Tīra un remontē **AKAS**. Tāl. 27448331.

Tīra **AKAS**. Tāl. 26018109.

KAPAKMEŅI Dzirnauvu ielā 42.

KAPU PIEMINEKĻI, apmales, sētiņas Baļožu ielā 6 (blakus pastam). Tāl. 28666270.

LĪDZJŪTĪBAS

Māmiņa mums tikai viena, kopā priekos, bēdās katru dienu. Ieviņ, dalos tavās sāpēs.

Dzidra O. Kuldīgā

Izsakām līdzjūtību RIHARDA DABIŅA tuviniekiem, viņu mūžībā izvadot.

Kaimiņi

Klusa paliek istabiņa, Vēl klusāks pagalmiņš.

/T.dz./

Ar gaišām atmiņām par kopā pavadītajiem darba gadiem dalām bēdu rūgtumu ar MĀRAS JĒKABSONES piederīgajiem, viņu mūžībā aizvadot. Bijušie kolhoza *Kurzeme* darbabiedri

Viss par reklāmu **Kurzemniekā!**
Tālrunis 63324881.

PADOMS

Pirms sēsties uz velosipēda

Līdz ar velosezonas sākumu jāzina, kam pievērst uzmanību, lai izvairītos no nepatīkamiem starpgadījumiem jau pirmajā braucienā.

Sakārto braucamo! Veic rūpīgu divriteņa tehnisko apskati vai nodod to profesionālim servisā! Tehnisko pārbaudi vajadzētu veikt vismaz divas reizes gadā.

Ņem vērā laika apstākļus! Ja uz nomaļākām ielām vējš sapūtīs smilšu slāni vai uz ceļa ir ūdens, jāreķinās, ka velosipēds pēc straujākas kustības var saslīdēt. Latvijas klimats ir mainīgs, tādēļ braukšana būs mierīgāka, ja līdzī būs ūdensdroša plēve vai apmetnis, kas palīdzēs nokļūt mājās sausam.

Pierodi pie satiksmes! Pirmajā braucienā labāk izvairīties no rosīgākajām ielām. Svarīgi braukšanas ātrumu kāpināt pamazām un ātri braukt vien tad, kad satiksmē jūties ērti.

Pārrunā satiksmes noteikumus ar bērniem! Kas pieaugušajiem var šķist pašsaprotami, bērniem var aizmirsties – kā pareizi jāuzvelk ķivere, pa kuru ielas pusi braukt, kā šķērsot braucamo daļu utt.

Vēlams nokārtot velobraucēja tiesības.

Parūpējies par braucamā drošību! Iegādājies kvalitatīvu velosipēdu Ceļu satiksmes drošības direkcijā, lai zādības gadījumā to varētu atpazīt. Atstāj savu transportlīdzekli drošā vietā, nevis pieslēgtu kāpņutelpā pie margām.

INTERESANTI

Vai pievilcīgi zinātnieki ir mazāk uzticami?

Saskaņā ar jaunu pētījumu pievilcība reti uzskatīta par negatīvu īpašību, tomēr zinātnieku vidū tā var likt cilvēkiem mazāk ticēt viņu pētījumiem. Pētnieki dalībniekiem rādīja zinātnieku fotogrāfijas un lūdza novērtēt viņus pēc tā, cik zinoši, tikumīgi, sabiedriski tie ir. Rezultāti rāda, ka zinātnieki, kuri liekas pievilcīgi, neviens uzticību viņu pētījumiem, to kvalitātei. Ana Georgiu, psiholoģijas doktorante no Esekssas Universitātes (Lielbritānija), skaidro, ka mums pietiek ar dažām milisekundēm, lai rastos iespaids par cilvēka personību un raksturu, vienkārši apskatot seju. Protams, attieksme var mainīties, un nozīmīgs faktors esot tas, kā zinātnieki attēloti medijos.

JOKI

Leģendu par to, ka cilvēks nespēj dzīvot bez darba, izdomāja tie, kuri nekad nav strādājuši, tiem, kuri nekad nav atpūtušies.

.....
– Vēlos sev sievu, kura nerīko skandālus un neprasa naudu...
– Nu, vecīt, tādu tev nāksies piepūst pašam!

LAIKA ZIŅAS

ŠODIEN, 26. MAIJĀ

Dienas garums – 17 st. 9 min.
Saule lec 4.47, riet 21.56.

Naktī +8°...+12°

Z
R A
D
1-2 m/s

Dienā +11°...+17°

Z
R A
D
3-5 m/s

RĪT, 27. MAIJĀ

Dienas garums – 17 st. 12 min.
Saule lec 4.45, riet 21.57.

Naktī +7°...+14°

Z
R A
D
2-3 m/s

Dienā +15°...+19°

Z
R A
D
3-6 m/s

PARĪT, 28. MAIJĀ

Dienas garums – 17 st. 15 min.
Saule lec 4.44, riet 21.59.

Naktī +9°...+17°

Z
R A
D
2-3 m/s

Dienā +18°...+23°

Z
R A
D
6-7 m/s

DAILES TEĀTRIS

ROLANDS ATKOČŪNS

KARMENA

Andalūzijas sapņi 2 ceļienos pēc Prospera Merimē darba motīviem
Pirmizrāde 2017. gada 26. maijā

REŽISORS - Rolands Atkočūns

LOMĀS: Ilze Kuzule-Skrastina, Artūrs Skrastins, Kristīne Nevarauska, Artis Robežnieks, Eriks Eglija, Dainis Grūbe, Lelde Dreimane, Ieva Florence, Anete Krasovska, Pēteris Liepiņš, Aija Dzerve, Gints Grāvelis, Gints Andžāns, Mārtiņš Počs, Artūrs Dicis, Edijs Zālaks, Niklavs Kurpnieks, Mārtiņš Upenieks, Kaspars Zāle, Pēteris Gaudiņš, Akvelīna Livmane, Aldis Siliņš

Informācija pa tālr. 67294444 Kases darba laiks: 10.00 - 19.00; S., Sv. 11.00 - 18.00 www.dailteatris.lv

Līvijas Rezevska izstāžu zāle (Mucenieku ielā 19)
laipni gaida apmeklētājus trešdienās, ceturtdienās, piektdienās, sestdienās, svētdienās no 10.00 līdz 18.00. Ieeja – brīva.

Pašlaik skatāmi Liepājas mūzikas, mākslas un dizaina vidusskolas studentu un pasniedzēju darbi.

Kuldīgas kultūras biedrība *LTVija*

Politiskās partijas **Gods kalpot mūsu Latvijai** Kuldīgas nodaļas deputātu kandidāti aicina vēlētajus UZ TIKŠANOS **piektdien, 26. maijā, 18.00** Kuldīgas Mākslas namā (1905. gada ielā 6, 3. stāvā).

Reklāmu apmaksā politiskā partija *Gods kalpot mūsu Latvijai*

Silva
Vasaras puķu, ziemciešu un rožu stādi.
ĪPAŠA CENA vasaras puķēm iekaramajos podos.

Ventspils iela 107, Kuldīga, darbdienās 9.00–18.00, sestdienās 9.00–13.00.
Tālr. 25647711.

Skrundas mūzikas skola uzņem audzēkņus:

- klavieru,
- vijoles,
- akordeona,
- ģitāras,
- pūšaminstrumentu,
- sagatavošanas klasē.

Uzņemšanas eksāmens 29. un 30. maijā 18.00–19.00.
Tālr. 63331354.

Sestdien, 27. maijā, 22.00 Vārmē, brīvdabas estrādē **Liepu birzs – zaļumballe.**
Spēlē grupa *VIA Sienāži*. Ieeja 5,00 eiro, darbosies bufete.

Ernesta Vīgnera Kuldīgas mūzikas skolā, Smilšu ielā 6, **AUDZĒKŅU UZŅEMŠANA** jaunajam 2017./2018. mācību gadam ceturtdien, **1. jūnijā, 17.00:**

- klavieru,
- akordeona,
- vijoles, čella,
- ģitāras,
- pūšamo instrumentu,
- sitamo instrumentu,
- dziedāšanas,
- sagatavošanas klasē.

Konsultācijas 29., 30., 31. maijā 18.00.
Tālr. uzziņām 26021992.

KUREKSS

PĒRK
cirsma
mežus īpašumā
skujkoku zāgbalķus

Zvaniet, nāciet, vienosimies, piedāvāsim Jums visizdevīgāko risinājumu!

APMAKSA TŪLĪTĒJA!

BEZMAKSAS ZĀGBALĶU TRANSPORTS uz SIA KUREKSS Ventspils, Kuldīgas un Dundagas novados

- Cirsma, meža īpašumi: tālr. 63624364, 29403378;
- zāgbalķi: tālr. 29141474;
- transporta pakalpojumi: tālr. 29133213, 26551033

www.kurekss.lv

VESELĪBAS CENTRS 4
VADOŠIE SPECIĀLISTI KULDĪGĀ!

6. JŪNIJĀ PLKST. 15:30 - 18:00 KULDĪGAS SLIMNĪCĀ KONSULTĒS UN PIENĒMS PACIENTUS ĶIRURGS, PROKTOLOGS:

Cenas:
Ķirurga konsultācija: 35 EUR
Proktologa konsultācija: 35 EUR
Proktoskopija: 12 EUR
Pieraksts pa tālr.: 20 550 550
9.00 - 17.00 darba dienās

Dr.med.prof. **ANDRIS GARDOVSKIS**
VC 4 Baltijas Vēnu klīnikas proktoloģijas dienesta vadītājs, ķirurgs, proktologs, medicīnas doktors, Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas ķirurgs. Pasniedzējs RSU vispārējās ķirurģijas katedrā.

UZZINI VAIRĀK: 20 550 550 www.vc4.lv

MEŽSAIMNIEKS
SIA "Mežsaimnieks RD"

PĒRK MEŽA ĪPAŠUMUS un CIRSMAS.
Tel. 29161237.

LĒTI PĀRDOS UN UZSTĀDĪS KAPU APMALĪTES.
Pieņems pasūtījumus kapu pieminekļu, plāksnīšu, sētiņu, soliņu izgatavošanai. Izmantojiet iespēju sakopt tuvinieku atdusas vietas.

Sestdien, 27. maijā
10.00 Alekšu kapos
10.30 Busku kapos
11.00 Ķingutu kapos
11.30 Sārcenes kapos
12.30 Kābiles kapos
13.30 Tūrkalnes kapos
14.00 Padures kapos
14.30 Zvinguļu kapos
15.00 Lūšu kapos
15.30 Kaušu kapos
16.00 Pantu kapos
16.30 Kalnbirzes kapos
17.00 Lapu kapos
17.30 Jūrkalnes kapos

Svētdien, 28. maijā
10.00 Annas kapos
10.30 Kalna kapos
11.00 Meža kapos
11.30 Pelču kapos
12.00 Snēpeles kapos
12.30 Irbes kapos
13.00 Laidu kapos
13.30 Sprīžu kapos
14.00 Lūdiķu kapos
15.00 Skrundas baznīcas kapos
15.30 Sila kapos
16.00 Lēnas baznīcas kapos
16.30 Purvakroga kapos
17.00 Klūgu kapos
17.30 Pastaru kapos

Tālr. 26526910, info@kapudarbi.lv, www.kapudarbi.lv

KONKURSS

Kas tā par vietu pasaulē?

Izmantojot divus attēlus un nelielu informāciju par kādu pasaules vietu vai objektu, mēģini atpazīt, kā to sauc!

30. kārtā

Pils atrodas gleznainā vietā kalnā, kurā karalis bija cerējis dzīvot vientulībā, tālu prom no sabiedrības, taču 1886. gadā gāja bojā noslīkstot. Publiskai apskatei tā atvērta jau tūlīt pēc karaļa nāves. Mūsdienās pils pazīstama kā ievērojams tūrisma objekts. Kopš 2001. gada Septiņu jauno brīnumu fonda (*New 7 Wonders Foundation*) rīkotajās aptaujās šis objekts atzīts par vienu no finālistiem, kas pretendē uz iekļūšanu septiņu mūsdienu pasaules brīnumu sarakstā.

Atbildes gaidām līdz 30. maijā 11.00; tās sūtīt konkursam *Pasaules pazinējs, Kurzemnieks*, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai e-pastā: redakcija@kurzemnieks.lv vai iemest redakcijas durvju pastkastē.

29. kārtas atbilde: Viktorijas ūdenskritums uz Zambijas un Zimbabves robežas.

Pareizi atbildējuši: Ingars Neimanis, Vilnis Bēniņš, Maija Viļuma, Velta Višņevska, Ausma Kreidere.

MAIJA ERUDĪTS

Kā sauc pasaulslavenā seriāla *Troņu spēle* sīzeta autoru, kurš ir arī autors grāmatu sērijai *Dziesma par ledu un uguni* un 2011. gadā iekļuvis 100 pasaules ietekmīgāko cilvēku sarakstā?

Atbildes līdz 29. maijā 12.00 atsūtīt: *Maija konkursīnam, Kurzemnieks*, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai e-pastā: redakcija@kurzemnieks.lv.

Atbilde: demarkācijas līnija, ko 18. gs. beigās tagadējās ASV teritorijā iezīmēja starp vergturu un brīvajiem štatiem, bija Meisona-Diksona līnija.

Pareizi atbildējuši: Velta Višņevska, Indra Ābelīte, Ausma Kreidere, Ingars Neimanis. Redakcija informē, ka tās e-pastā par iepriekšējo kārtu acīmredzot nav saņemtas visas sūtītās atbildes. Lūdzam pārsūtīt vēlreiz, lai pārliecinātos, ka tās bijušas pareizas. Ieskaitīta tiek Ausmas Kreideres un Ingara Neimaņa atbilde.

“Kurzemnieka” lasītāji!

Deviņu reģionālo laikrakstu sadarbībā tapis pielikums “Novadi domā”. Šodien kopā ar “Kurzemnieku” saņemam pirmo tā numuru. Kuldīgas, Liepājas, Saldus, Talsu, Madonas, Limbažu, Cēsu, Valmieras un Dobeles reģionālo laikrakstu žurnālisti piedāvās ieskatu – gan pētījumus, gan ziņas, gan viedokļus – aktuālos, novadu un pilsētu iedzīvotājiem svarīgos jautājumos.

Pirmais pielikums veltīts pārtikas ražošanas nozarei. Kopā ar laikrakstu lasītāji līdz gada beigām saņems desmit bezmaksas pielikumus. Tos atbalsta Valsts kultūrkapitāla fonds.

DAIGA BITINIECE,
laikraksta “Kurzemnieks” galvenā redaktore

Kurzemes Vārds *Auseklis* *Talsu Vēstis* STARS *Kurzemnieks* *Zemgale* Saldus Zeme *Druva* *Liesma*

Nelaimīgās piena upes

Pirms nepilniem septiņiem gadiem Latvijā tika nodibināts jauns piens pārstrādes uzņēmums ar patriotisku nosaukumu “Latvijas piens”. Uzsvāra dibinātāji lika uz to, ka uzņēmums pilnībā pieder pašiem zemniekiem, piena ražotājiem, tas ir, trīs piensaimnieku kooperatīviem. Tam būtu vajadzējis nodrošināt to, ka saražoto pienu patiešām ir, kur likt, un ka pienam šeit, Latvijā, tiek radīta pievienotā vērtība.

Tagad pieder vāciešiem

Gadu gaitā uzņēmums piedzīvoja pārmaiņas, līdz šogad tā galvenais īpašnieks vairs nav zemnieku kooperatīvs un nav pat vairs no Latvijas. Kopš ziemas beigām 75 procenti uzņēmuma pieder Vācijas koncernam “Eximo Agro-Marketing”, jo vācu piens pārstrādes uzņēmums būtiski investējis “Latvijas piens” attīstībā. Pārējie SIA “Latvijas piens” dalībnieki ir lauksaimniecības kooperatīvi “Latraps”, “Dzēse” un “VAKS”.

Jaunais uzņēmuma vadītājs Jānis Vaivods nekomentē, vai un kā šīs pārmaiņas mainījušas sākotnējo ideju, jo ar tās ražošanu nav bijis saistīts. Taču viņš runā par pārmaiņām uzņēmuma darbā. “Pirmkārt, paplašinās tirgus, kur pārdot sieru, gan Eiropā, gan ārpus tās.” Vācu uzņēmumam, kuru J. Vaivods pārstāv, Vācijā ir astoņas pārstrādes rūpnīcas. “Mēs esam speciālisti siera ražošanā un tirdzniecībā.” Tagad “Latvijas piens” dienā saražojot un realizējot 20 tonnas siera. “Iepriekš tā nebija.”

Vaicāts, cik daudz no saražotā paliek Latvijā, J. Vaivods norāda, ka Baltijas valstīs paliek piektā daļa produkcijas. “Tas ir vienots tirgus.” Arī piens ražošanai tiek iepirkts ne tikai Latvijā, bet arī Igaunijā un Lietuvā. Ar Latvijas pienu vien nepietiekot.

Lielākoties aug

Piena pārstrādes uzņēmumiem sokas dažādi, liecina publiski iepazīstamā informācija par to pērnā gada pārskatiem. Piemē-

ram, Aizputes novadā strādājošajai “Elpai” apgrozījums audzis par vairāk nekā sešiem procentiem, vēsta aģentūra “LETA”. Tomēr ražošanas izmaksas ir palielinājušās, un to dēļ peļņa sarukusi. Taču izdevies palielināt krējuma un kefīra ražošanu.

“Talsu piensaimniekam” peļņa pieaugusi par vairāk nekā piektdaļu. Uzņēmums pērn saražojis vairāk nekā 6000 tonnu produkcijas, 87 procentus no tās pārdevis Latvijā. Peļņa pieaugusi arī “Lazdonas piensaimniekam”, kurš apņēmis modernizēt tehnoloģijas un attīstīt arī nišas produktu ražošanu. Labāk klājies arī “Jaunpils pienotavai”. Tā investējusi mocarellas siera ražošanas tehnoloģijās, šogad plāno par trešdaļu palielināt biezpiena un skābā krējuma ražošanas jaudas.

“Baltic Dairy Board”, kas savulaik iegādājās bankrotējušo “Bauskas pienu”, apgrozījums pērn pieaudzis divkārt, samazinājušies zaudējumi. Uzņēmums, pēc tā mājaslapā teiktā, ir “viens no lielākajiem piena/sūkalu olbaltumvielu ražotājiem Ziemeļeiropā”.

Tīkmēr Salacgrīvas novada zemiece un Latvijas Piens ražotāju asociācijas valdes priekšsēdētāja Ieva Alpa-Eizenberga žurnālam “Agrotops” nesen paudusi, ka nopietni apsver iespēju likvidēt savu pienu lopu ganāmpulku. Un viņa tāda nebūt nesot vienīgā.

Nespēj iet līdz laikam

Vai patiešām pienu Latvijā saražo pārāk daudz? “Jūs uzdevāt

Foto – Egons Ziverts

Mēģinājumi pašiem zemniekiem nodarboties ar piena pārstrādi izrādījās neveiksmīgi.

Latvijā saražotie piens produkti (tūkst. t)

	2007	2011	2015
Pārtikas piens	104,2	64,6	56,2
Paniņas	4,1	4,6	3,8
Krējums	28,8	32,7	36,8
Paskābināts piens	45,5	36,9	41
Sviests u.c. dzelteno tauku produkti	7,5	5,3	6,9
Siers	35,3	29,2	38,4

jautājumu, uz kuru nevar atbildēt vienā vārdā,” LLU Agroteknoģijas un ekonomikas institūta Lauksaimniecības attīstības un ekonomisko attiecību daļas vadītājs un vadošais pētnieks Andris Miglavs neslēpj, ka šī nav vienkārša tēma.

“Latvijas lauksaimniecībā esošais piens ražošanas potenciāls vairākkārt pārsniedz Latvijas iedzīvotāju patēriņa vajadzības. Tas tā ir bijis, tas tā ir un tā arī paliks vismaz tuvākās desmitgades,” īsi rezumē A. Miglavs. Bet tas viss, kas Latvijā ar pienu no-

tiek pēc tā izslaukšanas no govīm, pēc būtības ir konkurēt nespējīgi, salīdzinot ar daudzām piens ražošanas valstīm, viņš uzskata.

Lai arī šķiet, ka dažādu piens pārstrādes uzņēmumu, arī uz nišas produktiem orientētu, valstī nav maz, ekonomists uz to raugās citādi. Kāpēc ir nespēja konkurēt? “Tas ir apstākļu kopums,” saka A. Miglavs.

“Katru dienu Latvijā izslauc gandrīz trīs tūkstošus tonnu pienu, un labu tūkstoti, ja ne vēl vairāk, katru dienu izved no Latvijas neapstrādātu. Tas jau parāda, ka

mūsdienų piens industrijai Latvijā ir nepietiekamas jaudas. Tas ir tik acīmredzami, ka par to pat nav vērts tālāk runāt.” Piemēram, Lejaskurzemē šobrīd ir tikai “viens mikroskopisks piens pārstrādes uzņēmums”, A. Miglavs norāda uz Aizputes novadā strādājošo SIA “Elpa”. Būvētā šobrīd Latvijā esot tikai viens salīdzinoši liels uzņēmums – Preiļu, Daugavpils, Krāslavas pārstrādes uzņēmumu konglomerāts. Un pat ne koncerns “Food Union”, kurš šobrīd strādājot “tikai ar aptuveni trešdaļu no tā apjoma, ar kādu to veidojošie uzņēmumi strādāja pirms piecpadsmit gadiem”. “Kaut kāda iemesla dēļ viņi nav spējuši tikt līdz laikam.” Poļi un arī lietuvieši to esot spējuši krietni veiksmīgāk.

Taču A. Miglavs uzsver, ka “pēdējo piecpadsmit gadu laikā mainījusies ir visa pasaule”.

EKSPERTE

Imports līdzvērtīgs eksportam

SANDRA KALNIETE,
strādā Eiropas Parlamenta
Lauksaimniecības un lauku
attīstības komitejā

Eiropas Savienībā ir vienotais tirgus, kurā kopš 2004. gada darbojas arī latviešu ražotāji un lauksaimnieki, jāsaka gan, ka daļa veiksmīgi un daļa mazāk veiksmīgi. Piemēram, iknedēļas tirdziņā pie Eiropas Parlamenta var nopirkt Svētes bioloģisko maizi un cepumus.

Pēdējos gados importa apjoms ir līdzvērtīgs mūsu eksportam. Pēc "Eurostat" un Zemkopības ministrijas datiem, arī 2015. gadā pārtikas un lauksaimniecības produkti bija viena no nozīmīgākajām Latvijas eksporta nozarēm, neskatoties uz šo produktu eksporta vērtības kritumu politisku satricinājumu dēļ. 2015. gadā šo produktu eksports bija apmēram divi miljardi eiro jeb 19,7 procenti no kopējās Latvijas eksporta vērtības. Desmit gadu laikā tā ir pieaugusi par apmēram septiņiem procentiem. 2015. gadā eksports uz ES veidoja lielāko daļu, 57 procenti tika realizēti ES iekšējā tirgū, pārējais eksportēts uz trešajām valstīm. Latvijas pārtikas un lauksaimniecības produktu tirgū imports no ES valstīm ir

gandrīz deviņdesmit procentu. Lauku attīstības programma 2014.-2020. gadam paredz investīcijas pusotra miljarda eiro apmērā. To galvenais mērķis ir Latvijas lauksaimnieku un lauku uzņēmumu konkurētspējas uzlabošana, tostarp saimniecību modernizēšana, restrukturizēšana un tirgus dalības palielināšana.

Konkurētspējas, produktivitātes un pievienotās vērtības celšana ir tālredzīgas un ilgtermiņa attīstības rezultāts. Tas nozīmē uz attīstību vērstu sadarbību starp izglītības un pētniecības, lauksaimniecības un uzņēmēju sektoru, kā arī piegādes ķēdē un uzņēmēju starpā. Tas attiecas arī uz profesionālās kvalifikācijas celšanu un riska pārvaldības sistēmu attīstību.

Nodokļus nost no rokām

Ko gribētu sagaidīt no valsts? Nelielā Liepājas zivju pārstrādes uzņēmuma "Vido" vadītājs Vidmants Paulvičs, dzirdot jautājumu, telefona klausulē izmisīgi iesmejas, pirms burtiski izkļiedz sāpi: "Lai samazina nodokļus – visiem!"

Trūkst "normālu cilvēku", kas kārtīgi un kvalitatīvi spētu saražot "normālu" produkciju – savā biznesā saredz V. Paulvičs. Toties darbaspēka izmaksas ir ļoti lielas, saka uzņēmējs, kurš pērn nodarbinājis 24 strādājošos. "Nodokļi ir jāmaksā tik un tā, ir kas izdarīts vai nav."

Holdinga "Gamma A" valdes priekšsēdētājs Aivars Lejietis uzskata: "Mums valstī vislielākā problēma ir ar neapliekamo minimumu. Tā ir grandioza problēma, neviens to neredz un negrib risināt. Šeit darbaspēks ar ļoti zemām algām izmaksā vairāk nekā valstīs ar lielāku darba algu. Tas, protams, nav normāli, un tas nav veicinošs faktors. Neapliekamajam minimumam vajadzētu būt vienādam ar minimālo algu vai pat lielākam. Tad būtu pilnīgi normāli." Pievienotā vērtība zivju pārstrādē veidojas, pārstrādājot izejvielas – zivis. Tāpēc darbaspēka izmaksas šeit vienmēr ir augstas, jo ir daudz roku darba, līdz ar to daudz nodarbināto ar zemu atalgojumu. Holdingā kopā strādā apmēram 600 cilvēku, bet trumpis ir vienā mezglā aptverta visa joma – gan zvejniecība, gan zivju pirmā pārstrāde,

gan pārstrāde, gan konservu kārbu ražošana. Tajā aptvertas vairākas ražošanas bāzes un meitasuzņēmumi no Kolka līdz Mangaļsalai un pat vēl tālāk līdz Jēkabpīlī, kur atrodas metālapstrādes iecirknis. "Tas dod mums lielākas manevra iespējas un labākas pozīcijas nozarē, bet kompleksā situācija ir bēdīga," saka A. Lejietis. Faktiski viņš – "lielākā palīdzība būtu pēc iespējas mazāk traucēt un pieturēties pie saprātīgas jeb pārskatāmas, nemainīgas un veicinošas nodokļu politikas".

Nodokļu reforma, kuru ir iecerējusi 2018. gadā sākt Finanšu ministrija un kuras pamatnostādnes 9. maijā apstiprināja valdība, vistiešāk ir vērsta uz

to, lai uzņēmumi kļūtu konkurētspējīgāki un būtu ieinteresēti ieguldīt savā attīstībā – apgalvo ministrijas pārstāvis Aleksis Jarockis, atbildot uz jautājumu, kā valsts plāno samazināt darbaspēka nodokļu slogu uzņēmējiem. Valdības plāns ir palielināt ar nodokļiem neapliekamo minimumu līdz 250 eiro (pašlaik tas ir 60 eiro), nodokļu atvieglojumus par apgādībā esošu bērnu līdz 250 eiro (pašlaik tas ir 175 eiro), minimālo mēnešalgu palielināt līdz 430 eiro (pašlaik tā ir 380 eiro), bet iedzīvotāju ienākuma nodokļa likmi samazināt no 23 procentiem, kā tas ir šobrīd, uz 20 procentiem (algām līdz 45 000 eiro gadā). Savukārt uzņēmumu ienākumu nodokļa likme, ja peļņa tiks reinvestēta, būs 0 procentu, turpretī sadalot dividendēs – 20 procenti. "Tas ir viss, ko valsts var atļauties," uzsver A. Jarockis.

Nora Driķe

UZZIŅAI

Pārmaiņas zivju pārstrādes nozarē

	2005	2015*
Uzņēmumu skaits	112	114
Nodarbināto skaits	7929	4161
Kopējās personāla izmaksas (ieskaitot darba devēja maksāto sociālo nodokli, milj. eiro)	20,81	28,84

Avots: Centrālā statistikas pārvalde.

*Jaunāku datu CSP pagaidām nav.

Visvairāk traucē ukraiņi

Nav tā, ka Latvijas nacionālo gardumu – pienu konfektes "Gotiņa" – pazīst tikai Latvijā, apliecina valsts lielākā un senākā gotiņkonfekšu ražotāja SIA "Saldus pārtikas kombināts" direktore Līga Grīšle. Taču viņa neslēpj, ka lielākoties interesenti ir no tuvākajām kaimiņvalstīm.

"Gotiņas" Saldū ražo kā pirms pusgadsimta – lielos katlos vāra pienu un cukuru, karsto masu lej uz platām pannām, ar rokām sadala gabaliņos un tin papīriņšos. "Konfekšu iesaiņošanu nevar automatizēt, nemainot recepti. Bet tad tās vairs nebūs "Gotiņas", stāsta L. Grīšle. Taču roku darbs un dabīgu izejvielu izmantošana nedod daudz iespēju unikālās konfektes ražot ekonomiskāk.

Pagājušā gadsimta deviņdesmito gadu vidū Saldū ražoja līdz pat 150 tonnām "Gotiņu" gadā un lielāko daļu realizēja Krievijā, taču šis tirgus ir nestabils gan politisku, gan ekonomisku iemeslu dēļ. "Pašlaik ne Krievijas, ne citu tās kaimiņvalstu tirgus mums nav pieejams rubļa zemā kursa dēļ," turpina L. Grīšle. "Tomēr turīgus

Foto – Ingus Kēpulis

pircējus šīs konfektes interesē – pagājušā gada nogalē divas ekskursantu grupas no Maskavas un Sanktpēterburgas ražotnes veikalā vienā stundā iegādājās produkciju par tādu summu, kādu citkārt ietirgojam pusotrā nedēļā. Palaikam kāds tirgotājs pasūta pa konfekšu kravai, bet apjomi ir nelieli, neregulāri."

"Gotiņu" stabilākais tirgus ārpus

Latvijas ir Igaunija un Lietuva. Savukārt Rietumvalstīs tās interesē galvenokārt tā sauktos etniskos pircējus – Vācijā "Gotiņas" tiek pārdotas lielveikalos, Lielbritānijā, Īrijā – veikalos, kuros iepērkas emigranti. Palaikam piegādes ir arī uz citām valstīm, bet tās atkarīgas no konkrētu tirdzniecības aģentu aktivitātes.

"Iekarot jaunus tirgus ir sarež-

ģīti, jo "Gotiņas" ir specifisks gardums," pārliecinājusies direktore. "Lai daudzveidotu garšu, ražojam konfektes ar vairāk nekā 20 veidu piedevām: sēklām, augļiem, ogām. Piemēram, gatavojoties LIAA rīkotai izstādei Ķīnā, izveidojām skābenākas konfektes ar ābolu un upeņu piedevu, uz Nīderlandi tika sūtītas "Gotiņas" ar lakricu."

Konfekte "Gotiņa" nereti ir simboliska dāvana vešanai uz citām valstīm, uzņēmumu, pašvaldību, tūrisma objektu reklāma.

Par vietējo tirgu runājot, L. Grīšle atkārto daudzu saldumu ražotāju teikto – biznesu graužošs ietekmē Eiropas Savienības politiskais lēmums atvērt tirgu Ukrainas pārtikai. Ražota ar lētākiem resursiem un darbaspēku, tā burtiski pārpludina tuvējās valstis, un tirgotāji izmanto iespēju nopelnīt uz cenu starpības. "Saldus pārtikas kombināts" izvērsis izbraukuma tirdzniecību, kur piedāvā lielveikalos nepieejamu produkcijas daudzveidību, taču pārdošana svētku tirdziņos un pasākumos ir sezonāla un nespēj kompensēt Ukrainas konkurences radītos zaudējumus.

Vienlaikus "Gotiņu" ražotāji liek uzsvāru uz pienu konfektes seno, tradīcijās balstīto stāstu un kārumu pārvērš suvenīrā ar interešu iesaiņojumu, piemēram, ar tautasdziesmām papīriša iekšpusē vai dažādu svētku noformējumu. Latvijas uzņēmumi, organizācijas, pašvaldības labprāt pasūta konfektes ar sava uzņēmuma logo vai pilsētu ainavām. Pirms vēlēšanām arī daudzas politiskās partijas mielo potenciālos vēlētājus ar atbilstoši noformētām "Gotiņām". Suvenīra loma unikālajam kārumam, iespējams, palīdzēs pārvarēt kārtējos, tā ilgajā vēsturē daudzkārt piedzīvotos grūtus laikus.

Daina Marcinkus

Ķiploku komanda

Sintija Rude un Inese Krūklīte pārstaigā ķiploku lauku, kas zaļo pie Ineses mājas. Aukstais laiks atstājis pēdas. "Ķiploki bija pamodušies spēcīgi, tika izvagoti, arī paravēju, bet pēdējās aukstās naktīs tomēr būs apskādējušas. Tiem, kuri tikko sadīguši, dažas jaunās lapiņas dzeltenas. Jāpriecājas, ka daudzi nav cietuši," vērtē Inese.

Abas sievietes ir SIA "Latvijas ķiploks" īpašnieces. Viņas savos laukos audzē ķiplokus, tos pārstrādā Raunas novada Raunā izveidotā ražotnē, tirgo gatavos, piedāvā ekoveikalos, arī turpat savā veikaliņā, kā arī popularizē ķiplokus, rīkojot degustācijas un stāstot par šo veselīgo garšaugu.

"Vēl pāragri spriest, bet tik traki kā pagājušopavasara notiekti nebūs. Pie lauka raudāju, vagas bija tukšas, gandrīz visi kailsalā nosaluši. Tad nāca saums, vājākie izkalta," zemnieka darba atkarību no laikapstākļiem atgādina Sintija.

Inesei ķiploki iestādīti gandrīz hektāra platībā, Sintijai nedaudz vairāk par hektāru. Sintija atceras, ka izmērijusi vagas, tās bijušas 14 kilometru

garas. Un visas jāravē. "Tikko uznāks lietus, jūnija sākumā ķiploki būs zālē, tad sāksies lielā ravēšana. Ravējam tikai ar rokām. Palīdz radi, draugi. Ķīmiju nelietojam," saka Sintija.

Kas ir grūtāk – izaudzēt, radīt un ražot jaunus produktus vai tos pārdot? Sintija atzīst, ka nekas nav viegli, uztraukums ir gan par ražu, gan to, kāds iznāks produkts. Inese pārliecināta, ka grūtāk ir izaudzēt kvalitatīvus ķiplokus, bet tas svarīgi, jo tikai no kvalitatīva ķiploka iznāks kvalitatīvs produkts.

Audzēt ķiplokus Sintija sāka pirms sešiem gadiem. Viņa atceras, ka daudz mācījās, lai kļūtu par uzņēmēju, līdztekus meklēja informāciju par ķiplokiem. Tad izgatavoja ķiploku pulveri, kuru draugi un

Foto – Marta Martinsone-Kaša
Ķiploku audzētājas, uzņēmējas Sintija Rude (no kreisās) un Inese Krūklīte zina, cik viņu darbs atkarīgs no laikapstākļiem.

radi atzina par garšīgu. Ražotne bija vecāku mājās, dažus kvadrātmetrus lielā telpā. "Tolaik katram dārzā bija ķiploku vadziņa, pēc statistikas datiem, 2011. gadā ķiplokus Latvijā audzēja tikai apmēram 50 hektāru platībā. Imports pilnībā nodrošināja patērētājus. Daudzi vairs nemaz neatceras, ka

ķiploki bija pat kontrabandas prece, tik dārgi," stāsta Sintija. Uzņēmējdarbības kursos viņa iepazinās ar Inesi, kurai dobē auga 90 ķiploki. Pusgada laikā izveidojās komanda. Ar Raunas novada domes atbalstu SIA "Latvijas ķiploks" jaunajai ražotnei tika atrasta mājvieta, kas tiek īrēta no pašvaldības. Tagad no

ķiplokiem Raunā ražo deviņus produktus un to variācijas. Latvijā daudzi garšojuši sešas dažādas ķiploku konfektes, granulas, triju veidu pulverus, pesto, marinētus ķiplokus un ķiplokus medū, rīvētus ķiplokus, ķiploku grauzdiņus.

Uzņēmējas atklāj, ka rudenī būs vēl vairāk produktu, jaunie patlaban tiek testēti. Sadarbībā ar SIA "Veselības laboratorija" netālu no Cēsīm tapis "ķiploku šnabis", kāds veselības uzlabošanai dzerts senos laikos.

Uzņēmējas atzīst, ka dažs domā – kas tām blondinēm nekāit, viņas audzē, ražo, tirgo un uzņem tūristus, rīko degustācijas, viss iet no rokas. Kopētāju saradies diezgan daudz. "Ik pa laikam dzirdam, ka vēl kāds sācis audzēt ķiplokus. Daudzi iedomājas, ka tas ir vienkārši. Mums patīk tas, ko darām, par rūgtiem brīžiem nerunājam, varbūt tāpēc tāds iespaids," pieļauj Inese. Un viņu vieglums ir arī skaidra vīzija par to, ko abas grib sasniegt, neslēpj uzņēmuma "Latvijas ķiploks" īpašnieces.

Sarmīte Feldmane

Jāmeklē vieta pasaules kartē

"Latvijas tirgus var apēst tik daudz, cik tas var apēst. Tomēr pieaugot pirktspējai, Latvijas iedzīvotāji vairāk izvēlas preces ar lielāku pievienoto vērtību – kaut ko jaunu, dārgāku. Iekšējā tirgū konkurence ir saasinājusies, bet, lai uzņēmumi varētu attīstīties, jādomā par eksportu. Un to daudzi ražotāji ir sapratuši," vērtē Latvijas Pārtikas uzņēmumu federācijas padomes priekšsēdētāja Ināra Šure.

Esam pirmskrīzes līmenī

Arī Eiropas Parlamenta deputāts, Eiropas Tautas partijas koordinators Rūpniecības, pētniecības un enerģētikas komitejā Krišjānis Kariņš atzīmē, ka nozares potenciāls ir attīstāms, veicinot tādu produktu, kam ir augstāka pievienotā vērtība, ražošanu, paplašinot ražotāju kooperāciju, meklējot iespējas tā dēvēto nišas produktu ražošanā, kā arī palielinot eksportu. Tas nodrošinātu arī lielākas algas nozarē strādājošajiem. "Mums ir daudz lielisku uzņēmumu, kas izmanto tās iespējas, ko sniedz ES. Piemēram, "Pure Food" savu produkciju tirgo vairākās ES valstīs, bet "Triķātas siers" iekaro Skandināvijas tirgu. Redzam, ka kopš krīzes tieši eksportējošais sektors ir tas, kas virzījies tautsaimniecību uz augšu. Šobrīd Eiropā ir nedaudz vairāk par 500 miljoniem iedzīvotāju vienotā tirgū, kur nav muitas tarifu, kur ir brīva preču pārvietošana. Mums ir svarīgi to saglabāt, kā arī panākt brīvu pakalpojumu plūsmu, noārdot tos šķēršļus, kas joprojām pastāv."

Eksporta tirgu iekarošana gan ir laikietilpīga un dārga, ekspertu spriež, ka tam nepieciešams vismaz viens vai divi gadi. Tomēr Latvijas pārtikas nozares uzņēm-

mēji, zinot, ka 2020. gadā noslēgsies Eiropas Savienības fondu finanšu plānošanas periods, saspārojušies un šobrīd aktīvi iesaistoties daudzos projektos, lai saņemtu atbalstu jaunu eksporta tirgu apgūšanai. "Piemēram, Pārtikas uzņēmumu federācijā ir klasteris, kurā vidējie un mazie uzņēmumi var saņemt atbalstu eksporta vizītiem, kontaktu veidošanas braucieniem, dalībai izstādēs vai tiešajiem līguma slēgšanas pasākumiem. Tas ir liels atbalsts uzņēmējiem, un viņi to arī aktīvi izmanto," saka I. Šure.

Pēc Eiropas Savienības Statistikas biroja "Eurostat" datiem, 2016. gadā pārtikas, lauksaimniecības un zivsaimniecības produkti bija nozīmīgākā nozare kopējā Latvijas eksportā. Pērn šo produktu eksports, salīdzinot ar 2015. gadu, palielinājies par 71 miljoni eiro jeb 3,4 procentiem.

Latvijas produktu eksports šobrīd aptverot teju visu pasaules karti. Zivsaimniecības produktus Latvijas rūpnieki eksportējot līdz pat Meksikai, mūsu valsts konditorejas preces nonāk pie patērētājiem gan Amerikā, gan daudzās citās valstīs, sieri iekarojuši Eiropu, tos sūta arī uz Ķīnu, Uzbekistānu un arābu valstīm.

Ekonomisti atzīmē – tas, ka Latvijas produktu eksporta tirgus ir

Foto – LETA
"Eksporta apjoma ziņā faktiski esam sasnieguši pirmskrīzes līmeni," atzīmē Latvijas Pārtikas uzņēmumu federācijas padomes priekšsēdētāja Ināra Šure.

labi diversificēts, ir pozitīva iezīme.

"Eksporta apjoma ziņā faktiski esam sasnieguši pirmskrīzes līmeni. Pirms tam Krievijas embargo dēļ pārtikas produktu eksports vienā ceturksnī bija nokritis pat par 40 procentiem. Taču nu pēc aptuveni diviem gadiem uzņēmējiem sāk nest augļus tas grūtais darbs, ko prasīja eksporta tirgus pārorientēšana uz citām valstīm," norāda federācijas padomes priekšsēdētāja.

Viņa atzīmē, ka nozīmīgs ir alkoholisko dzērienu eksports, par piemēru minot uzņēmumu "Latvijas balzams", kura produkciju pārdod vairāk nekā 160 eksporta tirgos. Ārējā tirdzniecībā apjomus kāpina arī graudu un miltu pārstrādātāji, kuru galvenais tirgus ir Skandināvijas reģions.

UZZIŅAI

- 2016. gadā Latvijas pārtikas, lauksaimniecības un zivsaimniecības produktu eksports veidoja 19,9% no kopējās Latvijas eksporta vērtības.
- Pārtikas, lauksaimniecības un zivsaimniecības produktu importa vērtība gan pieauga straujāk nekā eksports. Ja eksports 2016. gadā pieauga par 71 miljoni eiro jeb 3,4%, tad importa pieaugums bija par 138,8 miljoniem eiro jeb 6,6%.
- Ņemot vērā importa vērtības straujāku kāpumu, 2016. gadā pārtikas, lauksaimniecības un zivsaimniecības produktu ārējās tirdzniecības bilance bija negatīva.
- Pārtikas un lauksaimniecības produktu eksporta struktūrā eksports uz ES veidoja lielāko daļu – 59% produktu realizēti ES iekšējā tirgū un 41% produktu eksportēti uz trešajām valstīm.

Šauj dažādos virzienos

Pirms aptuveni pusgada darbu sācis Latvijas Pārtikas kompetences centrs, kurā atbalstu zinātniekiem pētījumiem jaunu produktu izstrādē un tehnoloģiju ieviešanā var saņemt uzņēmumi. Ražotāji vērtē, ka nozīmīgs atbalsts ir arī pašmāju produktu zīmola "zaļās" un "bordo" karotītes papildu priekšrocības dalībai Nacionālajā pārtikas kvalitātes shēmā, proti, karotītes dalībniekiem ir lielākas iespējas uzvarēt valsts un pašvaldību iestāžu iepirkumos.

"Un valsts iepirkumi vērsas plašumā. Piemēram, Aizsardzības ministrija noslēgusi vienošanos ar lauksaimnieku un pārtikas ražotāju organizācijām par to, ka tās iepirkumos prioritāti iegūs vietējo uzņēmēju ražojumi un lauksaimniecības produkti. Pirmkārt, mūsu bruņotie spēki to sen jau ir pelnījuši, otrkārt, valstī bieži uzturas sabiedroto valstu karavīri, līdz ar to palielinās iepirkuma apjoms. Faktiski mēs šaujām dažādos virzienos –

iekšējā tirgū ar paaugstinātas vērtības produktiem, koncentrējamiem uz eksportu, lai nodrošinātu attīstību, iepirkumos prioritāti dodam vietējiem produktiem," skaidro Latvijas Pārtikas uzņēmumu federācijas padomes priekšsēdētāja.

Tikmēr ražotāji cer, ka valdība tomēr izšķirsies par pievienotās vērtības nodokļa samazināšanu Latvijā ražotajai pārtikai, tādējādi kāpinot ne tikai pašmāju produkcijas patēriņu un palielinot konkurētspēju, bet arī atvieglojot uzņēmumu naudas plūsmu.

Vērtējot nozares riskus, I. Šure min gaidāmo Lielbritānijas izstāšanos no ES. Lielbritānija gan nav nozīmīgs Latvijas pārtikas jomas uzņēmēju eksporta tirgus, tomēr jebkuras valsts politiskais un ekonomiskais satricinājums, tāpat kā valūtas svārstības, atstāj iespaidu arī uz mūsu valsts ekonomiku. "Riska pakāpe jebkuram eksportētājam ir ļoti liela," atzīst I. Šure.

Ilze Ozoliņa, Ilze Šķietniece

Nemitīgi jāinvestē attīstībā

Latvijas lauksaimniecību un līdz ar to pārtikas ražošanas nozari pēdējos gados piemēklē lielāki un mazāki satricinājumi. Uz to fona graudu pārstrādes uzņēmums "Dobeles dzirnavnieks" pārsteidz ar straujo attīstību un aizvien jauniem produktiem.

Ražotnes attīstībā pēdējos septiņos gados investēti gandrīz 60 miljoni eiro, modernizējot esošās dzirnavas, izbūvējot jaunu miltu glabātuvi, cieto kviešu dzirnavas, Latvijā pirmo lieljaudas īso makaronu, vēlāk arī spageti ražotni un visbeidzot pērn – graudaugu pārslu ražotni. Nesen pabeigta arī vairāku graudu tvertņu būvniecība, kas ļāvusi vairāk nekā par 50% palielināt uzglabāšanas laiku, kas nu sasniedz 160 000 tonnu.

"Ražojot tikai miltus, attīstīties ļoti lielā mērogā neizdosies. Tas ir samērā vienkāršs produkts, kura lielo loģistikas izmaksu dēļ ir grūti konkurēt tirgū. Miltiem bija jārada papildus pievienotā vērtība," sortimenta paplašināšanu skaidro "Dobeles dzirnavnieka" valdes priekšsēdētājs Kristaps Amsils. "Šī mūsu pašu ražotā izejviela – milti – ir makaronu jeb pastas pamatā. Līdz ar to pastas ražotnes būvniecība bija tikai loģisks solis. Līdzīgi bija arī ar pārslām. Un rezultāti rāda, ka šie lēmumi ir attaisnojušies."

Būvējot pārslu ražotni, uzņēmums jau sākotnēji orientējās

uz eksportu, kas kopumā veido 60% no visa "Dobeles dzirnavnieka" apgrozījuma. Rādītāji mainās atkarībā no preču grupas. Piemēram, miltiem eksports veido 50%, bet spageti – pat 97–98%, īsās formas makaroniem – ap 70%. Produkcija ceļo uz gandrīz 70 pasaules valstīm, aptverot Eiropu, Āziju, Āfriku. Pēdējos gados īpašs uzsvars likts uz Skandināvijas valstīm, kur uzņēmumam, pateicoties augstajai kvalitātei un konkurētspējīgajām cenām, jau ir izdevies sevi pierādīt.

Uzņēmuma vadītājs arī uzsver – liels pluss investīciju apgūvē iepriekšējā periodā bija ES fondu pieejamība, kuru izmantojot, īstenoti vairāki no augstākminētajiem investīciju projektiem. Viņš uzskata, ka uzņēmumam ES finansējums ir ļoti laba iespēja attīstīties, jo vēlāk palielina tā konkurētspēju. Ierobežotais laiks, kamēr fondi ir pieejami, arī ir papildu motivācija un neļauj kavēties ar idejas realizāciju.

Pieaugot graudu pārstrādes apjomiem un uzsākot jaunu produktu ražošanu, palielināties arī pārstrādāto graudu

Foto – Indra Cehanoviča

Uzņēmuma graudu pieņemšanas punkti ir ne tikai Dobelē, bet arī citās Latvijas vietās.

apjoms – sešu gadu laikā tas ir dubultojies, un šobrīd Dobelē gadā pārstrādā jau 200 000 tonnu graudu. "Paralēli ražošanas apjomu palielināšanai strādājām arī ar graudu piegādātājiem – lauksaimniekiem. Tā kā pārslu ražošanai nepieciešams ievērojams auzu apjoms, izveidojām īpašu auzu audzēšanas programmu, kurā uz abpusēji izdevīgiem noteikumiem aicinām iesaistīties zemniekus. Ro-

sinām lauksaimniekus pievērsties arī bioloģiskajai graudu audzēšanai," norāda K. Amsils. Viņš uzsver – laba sadarbība ar zemniekiem ir viens no uzņēmuma veiksmīgas attīstības balstiem, tāpēc nepārtraukti notiek darbs pie sadarbības uzlabošanas. Piemēram, veiktas investīcijas graudu pieņemšanas jaudas palielināšanā, lai padarītu to efektīvāku un vasarā, kad zemniekiem ir dārga

katra minūte, labības pieņemšana notiktu maksimāli ātri. Pērn "Dobeles dzirnavnieks" atklāja graudu pieņemšanas punktu Gulbenē, šogad tāds būs arī Aucē. "Pārdomāta ideja, profesionāla komanda, kas to realizē, un sadarbība ar mūsu lauksaimniekiem – tie ir galvenie uzņēmuma attīstības stūrakmeņi," uzsver K. Amsils.

Indra Cehanoviča

Uz Krievijas pusi vairs neskatās

2014. gadā Krievijas noteiktais aizliegums tās teritorijā ievest pārtikas produktus no Eiropas Savienības dalībvalstīm smagi skāra arī Latvijas zivju pārstrādes uzņēmumus, jo dažiem lielākajiem produkcijas noieta tirgus bija kaimiņvalsts. Tomēr ir arī uzņēmumi, kas Krievijas noteikto aizliegumu tik skarbi neizjuta un turpina attīstīties. To apliecina uzņēmēju pieredzes stāsti.

Uzņēmuma "Līcis 93" Kolkas cehs darbu pēc kārtējās sezonas atsāka pērn augusta vidū, nodarbinot 212 darbinieku. No tiem 147 ir Dundagas novada iedzīvotāji, 65 brauc no kaimiņu novadiem. Laikā, kad viens no lielākajiem produkcijas noieta tirgiem uzņēmumam bija Krievijā, Čipkas cehā vien strādāja ap 200, bet Kolkā 400 un vairāk darbinieku. Tāpēc ceha vadītāja Regīna Rūmniece neslēpj gandarījumu, ka uzņēmuma īpašniekiem izdevās ražotni Kolkā saglabāt, jo tas ir viens no lielākajiem darba devējiem tai pusē. Šogad Kolkas cehs sezonu beigs 30. jūnijā, pēc tam cehā būs remonts, bet darbiniekiem – atvaļinājums, lai jau augustā atsāktos ražošana. "Šoreiz esam nostrādājuši bez nevienas dīkstāves dienas un strādniekiem nebi-

ja jāklūst par bezdarbniekiem," R. Rūmniece apmierināti saka.

Viņa neslēpj, ka ražošanu paplašināt nav paredzēts. "Esam nodrošināti ar izejvielu, ražošanas un tehniskajiem materiāliem un realizāciju. Strādājam arī pie jauniem sortimenta veidiem. Cītīgi rēķinot un sabalansējot izdevumus ar ieņēmumiem, tikai tagad nedaudz esam pārkāpuši kritiskajam punktam. Ceru, ka nākamā sezona būs daudz veiksmīgāka, lai gan ir zināmas bažas par jauno nodokļu reformu un to, kā tā ietekmēs mūsu darbu," ceha vadītāja vēl piebilst. Par Krievijas tirgu tagad uzņēmumā domājot vismazāk, jo ar esošajiem pasūtījumiem tā tik tiek galā. SIA "Līcis 93" produkcija ir iecienīta Amerikas Savienotajās Valstīs, Japānā, Kanādā, Francijā un citviet.

Foto – Edgars Lācis

leguvuši tiesības produkciju eksportēt uz Ķīnu. Arī Latvijas tirgū pieprasījums pēc tās ir stabils.

"Protams, bija pierasts pie Krievijas tirgus, un sākumā radās grūtības pārorientēties, bet tagad ir jau strādāts un pierasts pie Rietumvalstu prasībām un tās vairs grūtības nesagādā," par pārorientēšanos saka R. Rūmniece. Savukārt SIA "Kaltenes zivis"

valdes locekle Vīvita Kudiņa (attēlā) atklāj, ka viņas vadītajam uzņēmumam ar Krieviju sadarbība nemaz nav izveidojusies, un tas ir viens no iemesliem, kāpēc kaimiņvalsts tirgus aizvēršanu Latvijas zivsaimnieku produkcijai Rojas novadā neizjuta. Kaltenē sarāžoto produkciju veiksmīgi realizējot Latvijā un citās valstīs. Lai sagatavotu vajadzīgo produk-

cijas apjomu, uzņēmumā strādā 32 darbinieki, visi vietējie. "Uz vietas nestāvam, attīstāmies un paplašinām ražošanu," teic V. Kudiņa.

Pircēju pieprasītākie produkti esot cepta siļķe sinepju mērcē, zivju tītenīši, zivju salāti ar ananāsiem un valriekstiem, kā arī salāti ar kūpinātu skumbriju. "Visus produktus gatavojam uz vietas – apacepam zivis, gatavojam marinādes, mērces. Cenšamies, lai tie būtu pietuvināti mājas virtuvei," panākumu recepti atklāj V. Kudiņa. Pēdējie jauninājumi produkcijas klāstā ir trīs veidu kalmāru salāti, arī kalmāru kotletes. Uzņēmums "Kaltenes zivis" uzsācis jaunu projektu sadarbībā ar kādu norvēģu zvejniecības un tirdzniecības uzņēmumu. Drīzumā būs gatavs jaunais marķējums, lai Kaltenē ražoto produkciju tirgotu Norvēģijā. Latvijā sniedz arī lašu filešanas pakalpojumus norvēģu uzņēmumiem, vēl "Kaltenes zivis" attīsta kādu labu papildu biznesu – izbraukuma tirdzniecību pasākumos, piedāvājot ātrās uzkodas un ēdināšanu.

Aiga Naudiņa